

NESTNIK

Letnik XXI.

Celovec, petek, 4. februar 1966

Štev. 5 (1236)

Usodna odločitev

V ponedeljek zjutraj je imel ameriški predsednik Johnson govor po radiu in televiziji, kjer je povedal, da ameriško vojno letalstvo spet začne bombardiranje objektov v Severnem Vietnamu. S tem je padla usodna odločitev, ki je še enkrat pokopala upe na mirno rešitev vietnamskega vprašanja.

Dobrih pet tednov na severnovietnamsko ozemlje niso več padale ameriške bombe. Washington je ta čas izkoristil za svojo »mirovno ofenzivo«, s katero je skušal prepričati mednarodno javnost, da mu je do miroljubne rešitve. Johnsonovi odposlanci so prepotovali skoraj ves svet, kjer so z uglednimi državniki razpravljali o vietnamskem vprašanju. S teh posvetov se sicer niso vrnili z utisom, da je ameriška »mirovna ofenziva« dovoli prepričljiva, vrnili pa so se z nedvoumno ugotovitvijo, da so povsod proti temu, da bi se nadaljevalo bombardiranje Severnega Vietnamu.

Kljub temu se je predsednik Johnson odločil za nadaljevanje vojne. Po 37-dnevem premoru so ameriška vojna letala v ponedeljek spet letela nad Severni Vietnam in od takrat spet padajo na to deželo smrtonosne bombe.

Kaj je napotilo predsednika Johnsona, da je raje ugodil zahtevam tistih, ki zagovarjajo vojno, namesto da bi bil poslušal svarila pretežne večine ameriške in mednarodne javnosti, ki se je zavzemala za miroljubno rešitev? Točnega odgovora na to vprašanje verjetno nihče ne bo dal, medtem ko utemeljitev, ki jih je za svojo usodno odločitev navedel Johnson, nikakor niso bile prepričljive. V svojem govoru po radiu in televiziji si je namreč prizadeval, da bi vso odgovornost za ponovno bombardiranje Severnega Vietnamu zvalil na nasprotno stran. Poudaril je, da prizadevanja ameriške vlade in drugih držav niso rodila uspeha, kajti severnovietnamska vlada po njegovem zatrdilu nikakor ni pripravljena na pogajanja oziroma noče poskusiti miroljubne rešitve.

Predsednik Johnson bi moral vedeti, da s takimi trditvami ne bo prepričal nikogar. Vsemu svetu je namreč znano, da je severnovietnamska vlada stavila za pogajanja en sam pogoj: priznanje južnovietnamskega osvobodilnega gibanja kot partnerja na razgovorih. Ta zahteva je povsem razumljiva, če upoštevamo, da pretežni del Južnega Vietnamu kontrolira osvobodilna fronta, medtem ko je vpliv južnovietnamske vlade vedno bolj v padanju in se drži na oblasti le še s podporo ameriške vojske in izdatne podpore v dolarjih.

Če se je Amerika kljub temu odločila za nadaljevanje vojne in če skuša predsednik Johnson krivdo zvaliti na nasprotno stran, potem je to najboljši dokaz, da je politika Washingtona zgrajena na trbli podlagi. Do tega spoznanja so prišli tudi ugledni ameriški politiki, ki so Johnsona resno svarili pred odločitvijo, katera bi prej ali slej lahko privedla do razširitve vojne še na druga področja. Celotni vplivni vojaški krogi Amerike so namreč prepričani, da je vietnamska vojna lahko samo wood v širše merjenje sil — ali pa razmetavanje denarja za »ubijanje in uničevanje brez haske«, kar pa sodi že v kategorijo čistega zločina. Spričo tega prav nič ne preseneča dejstvo, da se del ameriških politikov zavzema za omejitve predsednikovih pravic v primeru vojne.

Trenutno pa ima Johnson še vsa potrebna pooblastila in se jih tudi izdatno poslužuje. V ta okvir spada njegova sedanja odločitev, ki lahko privede do dalekosežnih posledic, usodnih v širokem mednarodnem

Ameriške bombe spet padajo

NA OZEMLJE SEVERNEGA VIETNAMA

Z zaskrbljenostjo in z razočaranjem je mednarodna javnost sprejela vest, da so ameriška vojna letala po večtedenskem premoru ta ponedeljek spet začela bombardirati objekte v Severnem Vietnamu. Predsednik Johnson je tozadevno odločitev sporočil v posebnem govoru po radiu in televiziji, kjer je povedal, da se je za ta sklep odločil po posvetovanju s svojimi najožjimi političnimi in vojaškimi sodelavci, kateri da so ga svarili pred »še večjimi žrtvami«, če ne bo odločno nastopil proti »agresorjem«. Hkrati je izjavil, da novi letalski napadi na Severni Vietnam »ne bodo vplivali« na ameriška prizadevanja za miroljubno rešitev.

Cerprav se je predsednik Johnson trudil, da bi krivdo za sedanjo zaostroitev zvalil na nasprotno stran in tako našel »utemeljitev« za svojo lvegano odločitev, njegove besede

v svetu niso bile deležne zaželjenega odziva. Nasprotno: vsa mednarodna javnost najostreje obsoja ponovno bombardiranje Severnega Vietnamu, prepričana, da Amerika s tem ni zaprla le vrata za miroljubno reševanje vietnamskega vprašanja, marveč je tudi lvegala, da se vojaške akcije razširijo še na druga ozemlja. Predvsem pa je na svetu zelo malo ljudi, ki bi brez-pogojno verjeli Johnsonovim besedam, da je ameriška vlada izčrpala vse možnosti miroljubnega reševanja in da se je za zaostroitev vojne odločila šele potem, ko je uvidela, da na nasprotni strani ba-je ni pripravljenosti na pogajanja.

Iz vseh delov sveta prihajajo vesti, da so v vodilnih političnih krogih sprejeli ponovno bombardiranje Severnega Vietnamu kot tragično odločitev, ki je izzvala splošno razočaranje in resno zaskrbljenost. Ameriška politika v Vietnamu je bila že doslej deležna ostre obsodbe, s sedanjim ukrepom pa je vlada v Washingtonu napravila tudi še zadnje simpatije celo pri tistih, ki so morda še verjeli, da se z vmešavanjem v notranje zadeve neodvisne države bojuje za »mir in svobodo«.

Amerika zlorablja OZN

Hkrati ko je začela z novim bombardiranjem Severnega Vietnamu, je napravila Amerika tudi preizkušeno diplomatsko potezo: zahtevala je sklicanje izredne seje Varnostnega sveta, ki naj bi se bavila z vietnamskim vprašanjem.

Ni prvič, da se Amerika ravna po tem načelu. Že ob drugih priložnostih, ko je s svojim vmešavanjem v notranje zadeve tujih držav izzvala nevarne zaplete, se je poslužila starega gesla »Primita tatul« in tako bi hotela tudi zdaj za vietnamsko vojno zlorabljati Varnostni svet oziroma Združene narode, da bi pred svetovno javnostjo prikrla svoje lastne interese, ki jih z oboroženo silo zastopa v tej državi.

Spet dva „nedolžna“ zločinca

KI SE MORATA ZAGOVARJATI PRED SODIŠČEM

Pred porotnim sodiščem v Salzburgu že nekaj časa traja obravnavanje proti dvem nacističnim vojnim zločincem, ki sta obdolžena, da sta med zadnjo vojno sodelovala pri množičnem pobijanju Židov in pripadnikov odporniškega gibanja v poljskem mestu Stanislav. Obtoženca, brata Johann in Wilhelm Maurer, sta »volksdeutscheja« iz Lvova, ki sta po vojni našla zatočišče v Avstriji, kjer sta kot »uboga brezdomca« dobila tudi državljanstvo, ne da bi se bile oblasti zanimale za njuno krvavo preteklost.

Sodni postopek proti njima je pravzaprav sprožil šele proces, ki se je leta 1962 odvijal pred sodiščem v Münstru (Zahodna Nemčija)

merilu. Odločitev pa biserati pomeni, da so že vnaprej obsojeni na neuspeh vsi poskusi Amerike, zvaliti krivdo in odgovornost na druge.

proti policijskemu poveljniku v Stanislavu Krügerju, kateri je povedal, da živi brata Maurer zdaj v Salzburgu.

Državno pravnišstvo je sedanji proces pripravilo zelo skrbno. Zaslišalo je nad 200 prič, 45 prič pa so povabili, da osebno nastopijo pred sodiščem, kjer je v zadnjih dveh tednih prišlo do pretresljivih prizorov, ko so posamezne priče pripovedovale o grozodejstvih obeh obtožencev in njunih sodelavcev. Kljub jasnim izjavam in neovrgljivim dokazom pa obtoženca dosledno zanikata vsako krivdo in se delata nedolžna tudi takrat, ko so ju priče nedvoumno spoznale kot nekdanja zločince.

Med razpravo pa je prišlo tudi do nezaslišanega dogodka: ko je eden od obtožencev trdil, da sedanji proces ni nič drugega kot »židovska zarota«, so mnogi poslušalci v dvorani navdušeno plaskali.

V smislu sklepa zadnje skupne seje Nadzornega in Upravnega odbora Zveze slovenskih organizacij na Koroškem bo v soboto, dne 5. februarja 1966 ob 8. uri zjutraj v dvorani I celovške Delavske zbornice

zborovanje krajevnih zastopnikov

Obravnavali bomo aktualna vprašanja v zvezi z letošnjimi državnoborskimi volitvami.

Krajevni zastopniki so bili osebno vabljeni.

Izvršni odbor

Zveze slovenskih organizacij na Koroškem

VICEKANCLER PITTERMANN V ŽELEZNI KAPLI:

Dobro sožitje, mir na meji, enakopravnost in gradnja mostov med narodi so srčna zadeva socialistov

Na svojem volilnem potovanju koncem tedna se je vicekancler dr. Pittermann ustavil tudi v naših krajih po Podjuni, po Rožu in pri Zilji. Med drugim se je dalj časa zadržal v Železni Kapli, kjer so ga občani obeh narodnosti pričakali in poslušali njegova izvajanja. V svojem govoru je vicekancler govoril o vprašanih tovarne celuloze Rebrca in o kmečki dodatni renti, posebej pa je naglasil potrebo po sožitju v deželi in med narodi, po utrjevanju miru na meji in po gradnji mostov med narodi preko meja, ki jih še ločijo.

Uvodoma je župan občine Železna Kapla-Bela, deželni poslanec Lubas, zavrnil napad dr. Mayrhoferja v Grebincu na koroške Slo-

vence, ko je bil tam kanc. dr. Klaus na volilnem obisku. Vsi smo avstrijski državljani, je naglasil dež. posl. Lubas, vzdrževanje prijateljskih slikov s Slovenijo, ki smo jih vzpostavili, pa zelo koristi mirnemu sožitju obeh narodov v deželi in na njeni meji.

Po zborovanju se je vicekancler dr. Pittermann dalj časa zadržal pri kosilu v gostilni Niederdorfer. Tam sta ga s svojimi pesmimi pozdravila nemški delavski pevski zbor Bela in pevski zbor SPD »Zarja«. Dež. posl. Lubas je pri tem v slovenskem jeziku predstavil zbor SPD »Zarja« kot del »našega kulturnega življenja«. Ko je hotel zbor predstaviti tudi v nemščini, je vicekancler dejal, da tega ni treba, ker iz časov življenja na Koroškem pozna slovenščino, poleg tega pa dobro obvlada sorodno češčino, ne glede na jezik pa se dobri ljudje tudi tako dobro razumejo. Vicekancler je stisnil vsakemu pevcu roko, zborovodji Vladimiru Prušniku pa je poleg tega izročil še darilo za pevce.

O koroških Slovencih je vicekancler dr. Pittermann govoril tudi v Galiciji. Opozoril je zlasti na tiste točke socialističnega »Programa za Avstrijo«, ki narodnostnim manjšinam v Avstriji in polni meri jamčijo njihove pravice.

Končno pa je na vladna pogajanja vrgla senco 24-urna stavka italijanskih kovinarjev, ki je zajela več kot milijon delavcev tako v privatnih kot tudi v državnih podjetjih, ki so protestirali proti zastoju v pogajanjih za nove kolektivne pogodbe. Vendar je to le eno izmed mnogih vprašanj, s katerimi se bo morala nova vlada baviti na gospodarskem področju.

O koroških Slovencih je vicekancler dr. Pittermann govoril tudi v Galiciji. Opozoril je zlasti na tiste točke socialističnega »Programa za Avstrijo«, ki narodnostnim manjšinam v Avstriji in polni meri jamčijo njihove pravice.

„Samo na podlagi sožitja“

Južnotirolski poslanec dr. Jenny (katerega hoče južnotirolska ljudska stranka izključiti, ker se ji zdi preveč napreden) je na zborovanju socialističnih študentov na Dunaju govoril o možnostih rešitve južnotirolskega vprašanja. Pri tem je poudaril, da »perfektna rešitev« za to vprašanje ni, marveč je treba rešitev iskati v ustvarjanju možnosti za trajno sožitje med južnimi Tirolci in Italijani v bociški pokrajini.

Posebej je poslanec dr. Jenny naglasil, da bo treba mobilizirati tiste italijanske kroge, ki imajo razumevanje za manjšino in ki se v tem smislu tudi borijo. »To pa so demokratske levčarske stranke, ki delujejo v tej smeri, zato ne moremo mimo dejstva, da bo le napredni razvoj, ki se v Italiji vedno bolj uveljavlja, ugodno vplival tudi na južnotirolsko vprašanje.«

Izgleda, da končno tudi med južnimi Tirolci prodira spoznanje, da je le od naprednih sil mogoče pričakovati razumevanje za potrebe manjšin.

PO KRIVDI ŐVP:

VPRAŠANE INDUSTRIJE MINERALNIH OLJ:

Koroška v senci industrijskega razvoja

Od leta 1959 naprej obstoja in deluje v državi posebna banka, katere naloga je, da v obliki dolgoročnih in pocenjenih kreditov pospešuje razvoj industrije po občinah in pokrajinah, ki so v preteklosti v svojem gospodarskem razvoju zaostale. Banka — imenuje se »Österreichische Kommunalredit AG« — daje v ta namen občinam kredite za dobo 20 let proti 5,75 odstotnim obrestim, če občine za take kredite zaprosijo in če predložijo ustrezne projekte v odobritev. Svoja sredstva črpa banka iz raznih virov, med drugim zlasti iz tako imenovanega ERP-sklada pri zvezni vladi. Lani je dobila banka iz tega sklada 30 milijonov šilingov, letos pa je zaprosila za isti znesek.

V sedmih letih svojega poslovanja je Österreichische Kommunalredit AG rešila skupno 128 prošenj in odobrila 388 milijonov šilingov kreditov. Od tega zneska je lani odobrila 53,3 milijona šilingov. Tako skupni kakor tudi lanski znesek kaže, da je njena pomoč občinam, ki se potegujejo za razvoj industrije in za delovna mesta svojega prebivalstva, lahko dokaj pomembna, če je razdeljena po kriteriju največjih potreb.

Med občine, ki so take pomoči razmeroma najbolj potrebne, sodijo nedvomno tudi številne koroške občine, zlasti pa vrsta južnokoroških občin. O teh občinah je znano, da so bile že leta 1956 v deželni in zveznem merilu uvrščene med občine, katerim je treba v prizadevanju za rešitev iz gospodarske zaostalosti in za gospodarsko okrepitev ter zaposlitev prebivalstva posebej pomagati. Znano je tudi, da se skoraj vsaka teh občin v mejah danih možnosti poskuša priklopiti do večje gospodarske moči ter do boljše gospodarske in socialne trdnosti svojega prebivalstva. O tem pričajo obsežni projekti občinskih cest in vodovodov v isti meri, kot sredstva v občinskih proračunih, ki so namenjena za pospeševanje gospodarskega razvoja. Tovrstna prizadevanja naših občin gotovo niso manjša od prizadevanj občin po drugih zveznih deželah.

Znano pa je tudi, da naše občine tudi po letu 1956 v svojih prizadevanjih niso bile deležne ustrezne pomoči države, ki drugače takšnim občinam pomaga s posebnimi proračunskimi zneski, po katerih se potem ravna tudi višina deželne pomoči. Ze večkrat smo lahko opozorili, da imajo n. pr. občine Nižje Avstrijske, Gradišanske in Štajerske pri državnem pospeševanju gospodarskega in industrijskega razvoja prednost pred koroškimi občinami.

Do iste ugotovitve tudi prihajamo, ko primerjamo, kam je v zadnjih sedmih letih Österreichische Kommunalredit AG dala največ svojih kreditov. Iz tozadevnega poročila je namreč razvidno, da je bilo med 128 prošnjami več kot polovica rešenih s področja Nižje Avstrijske in Gradišanske. Banka je namreč za občine teh dveh zveznih dežel odobrila 76 prošenj v višini 227 milijonov šilingov. Nižjeavstrijske občine so dobile 131, gradišanske pa 96 milijonov šilingov. Na ostale zvezne dežele, ki so bile pomoči banke deležne, je torej odpadlo le 52 prošenj v skupni vrednosti 161 milijonov šilingov. Od odobrenih prošenj je odpadlo na Koroško le 14, medtem ko jih je na Štajersko odpadlo 21.

Koroška torej tudi v tem pogledu životari v senci naglejšega pospeševanja gospodarskega razvoja po občinah drugih zveznih dežel. Ker pa dela imenovana banka — kakor smo zgoraj videli — do 60 odstotkov z državnimi denarji, je ta način pospeševanja industrije nadaljnji primer za postavljanje koroških občin, zlasti pa južnokoroških občin in njihovega slovenskega prebivalstva. Da je za to za postavljanje odgovorna predvsem ŐVP, ki upravlja finančno ministrstvo in ministrstvo za obnovo in ki ima v rokah industrijska in gospodarska združenja, bodi omenjeno samo ob robu.

PO DECEMBRSKEM ŠTETJU ŽIVINE:

Še vedno napet položaj na trgu z mesom

Položaj na trgu z mesom bo v Avstriji slej ko prej napet. Po splošnem štetju živine, ki je bilo 10. decembra 1965, se je število goveje živine sicer povečalo za 3,9 %, zato pa je bilo število prašičev za 15,7 % nižje kot pri štetju decembra 1964. Lani se je zmanjšalo tudi število kokoši in druge domače perutnine, nazadovale so tudi število konj in ovc, ki pa v proizvodnji mesa ne igrajo posebne vloge.

Goved so decembra našli 2.441.174 ali za 90.905 več kot pred letom dni. Najbolj se je povečalo število pitovnih bikcev in krav, dočim se je število molznih krav in telic le neznatno povečalo. V teku lanskega leta pa je število kmetov, ki se bavijo z govedorejo, padlo od 283.941 na 278.102.

Še bolj kot število kmetov, ki se bavijo z govedorejo, je lani nazadovalo število kmetov, ki se bavijo z rejo in pifanjem prašičev. Leta 1964 so jih našli 346.967, lani pa samo 320.853. Po starosti prašičev je število pujskov do 8 tednov starosti padlo od 674.942 na 502.507, število prašičev pod pol leta starosti od 1.359.652 na 1.195.257, število klavnih in pifanih prašičev pa od 681.015 na 602.534. Najbolj je padlo število plemenskih svinj.

Kar tiče kokoši, je padec števila najbolj očiten pri piščancih in mladih nesnicah. Njihovo število je padlo za 248.515 na 860.171. Nasproti temu je število nesnic padlo le za malenkost in sicer za 411.750 na 7.637.394. Močno pa je bil v tem času trg založen z opitanimi piščanci, ki jih je bilo kar za pol milijona več kot koncem leta 1964.

Ali bo Koroška spet prikrajšana?

Kakor znano, je v zvezi z gradnjo naftovoda Trst—Dunaj koroška deželna vlada zahtevala, da bi družba, ki gradi naftovod, na Koroškem ustanovila industrijo mineralnih olj, tako imenovano petrokemično industrijo. Ker bo naftovod speljan od Kotschach-Mauthena po Ziljski dolini, po Rožu in po Podjuni, kjer bo severno od Labota preslopil koroško-štajersko mejo, je jasno, da bi se morala industrija mineralnih olj razviti le nekje v Podjuni, ki turistično ni tako frekventirana in ki zaradi pomanjkanja industrije tudi gospodarsko najbolj trpi.

Medtem pa je tudi Štajerska prijavila svojo zahtevo po ustanovitvi industrije, ki bi nafto predelovala v razne proizvode. Odločitev, ali bo ta industrija ustanovljena na Koroškem ali na Štajerskem, bo verjetno padla še tekom meseca februarja.

Odločitev leži zaenkrat pri študijski družbi za gradnjo naftovoda, kateri je prof. Koren prijavil tozadevno znanstveno študijo. Dokončno bo o kraju gradnje objektov za to industrijo sklepala družba, ki je lastnik naftovoda. Na tej družbi je »Österreichische Mineralölverwaltung« udeležena s 26 % akcij, 74 % pa jih imajo v rokah avstrijske družbe zahodnoevropskih koncernov mineralnih olj.

Zahteva, naj bi družba rafinerijo in industrijo mineralnih olj ustanovila na Koroškem, je docela upravičena. Ustanovitev rafinerije bi omogočila zaposlitev določenega števila ljudi, ki doslej v domačem kraju nimajo industrijske ali obrtne zaposlitve. Poleg tega bi taka industrija zmanjšala tudi pritisk italijanskih mineralnih olj na Koroški in avstrijski trg, ne nazadnje pa bi imela v KELAG, ki hoče graditi elektrarne na mineralna olja, dobrega odjemalca.

Prillično s istimi argumenti nastopa tudi Štajerska, pri čemer pa je njen argument, da bi preprečila pritisk italijanskih mineralnih olj na avstrijskem trgu, brez vsake osnove. Rafinerija na Štajerskem bi bila tudi preblizu rafinerije v Schwachatu pri Dunaju. Če

bodo upoštevane vse stvarne okoliščine, mora biti torej industrija mineralnih olj ob naftovodu Trst—Dunaj ustanovljena na Koroškem.

PLINOVOD KOPER—AVSTRIJA—ČEŠKOSLOVAŠKA

Kakor je pred kratkim sporočil listovski urad češkoslovaškega poslanstva v Italiji, izdelujejo avstrijski, jugoslovanski in češkoslovaški strokovnjaki podrobnosti načrta za izgradnjo mednarodnega plinovoda. Ta plinovod, ki se bo vil preko treh držav, bo 580 km dolg. Njegova dolžina na jugoslovanskem ozemlju bo znašala 245 kilometrov, po avstrijskem ozemlju bo tekel v dolžini 259 km, preostalih 40 kilometrov pa bo odpadlo na Češkoslovaško.

Izhodišče plinovoda bo v Kopru, kamor bodo utekočinjen plin z ladjami uvažali iz Alžirije. V Kopru ga bodo spremenili v plin in ga po plinovodu skozi Slovenijo in vzhodno Avstrijo pošiljali na Češkoslovaško.

Kdo zaostaja s plačevanjem davkov?

V državnem proračunu za leto 1965 je finančni minister dr. Schmitz zračunal, da bodo dohodki države iz davkov in dajatev narasli za 14,3 % in da bodo znašali 37 milijard šilingov. Svoj račun je finančni minister napravil brez krčmarja, se pravi brez krogov, ki v industriji in trgovini s svojimi dohodki in dobički lahko manipulirajo po svoje in ki gledajo predvsem na to, kako bi v državno blagajno odvedli čim manj davkov. Kakor v prejšnjih letih so bili tudi lani prav ti krogi tisti, ki so po poti svobodnega odpisovanja vrednosti svojega premoženja in z raznimi navideznimi investicijami pred finančno upravo izkazali manjše dohodke in dobičke, kot so jih imeli, vsled česar je prišlo v državno blagajno za 2,1 milijarde šilingov manj davkov in dajatev.

Deficit v trgovinski bilanci

Avstrija je lani v svoji zunanji trgovini slabo odrezala. Vrednosti uvoza v višini 54,6 milijarde šilingov stoji nasprotno vrednost izvoza v višini 41,6 milijarde šilingov. Primanjkljaj v trgovinski bilanci znaša torej 13 milijard šilingov in je za 13 % višji, kakor je bil leta 1964.

Doslej je Avstrija svoj vsakoletni primanjkljaj v trgovinski bilanci krila z deviznimi dohodki turizma. Primanjkljaj v trgovinski bilanci za leto 1965 s temi dohodki ni bil pokrit. Znašal je 2 milijardi šilingov. Na eni strani lani pritek turističnih deviz ni več tako naraščal kot zadnja leta, na drugi strani pa so avstrijski turisti v inozemstvu potrošili več deviz kot prej.

V JUGOSLAVIJI:

Proizvodnja električne energije narašča

Združene jugoslovanske elektrarne so lani dale 13,46 milijarde kilovatih ur električne energije. V primerjavi z letom 1964 je njihova proizvodnja narasla za 11 %. 8,41 milijarde kilovatih ur je odpadlo na proizvodnjo rečnih elektrarn, ki so s tem dale lani za 20 odstotkov več električne energije kakor leta 1964. Proizvodnja termoelektrarn se je lani zvišala le za 2 %.

Največji proizvajalec električne energije je bila lani Slovenija, ki je sama dala 3,23 milijarde kWh. Po vrsti so ji sledile Srbija s 3,18, Hrvaška s 3,09 ter Bosna in Hercegovina z 2,66 milijarde kWh. V Črni gori in v Makedoniji je proizvodnja električne energije še slabo razvita. Največji skok v proizvodnji električne energije je lani zabeležila Hrvaška, ki je svojo proizvodnjo povečala za 22 %.

Ceprav je lani proizvodnja električne energije močno narasla, Jugoslavija še ni bila v stanju, da bi krila lastne potrebe. Lani je sicer izvozila 134 milijonov kWh, istočasno pa je morala 507 mil. kWh uvoziti. Največ električne energije je Jugoslaviji lani dobavila Avstrija, in sicer 419 milijonov kWh, kar približno odgovarja zmogljivosti elektrarne v Kazazah.

Kakor smo že poročali, bo Jugoslavija v prihodnjih letih proizvodnjo električne energije močno povečala. Do leta 1970 bo v ta namen investirala 435 milijard dinarjev, s čimer bo svojo proizvodnjo povečala za 5,4 milijarde kWh. Največja elektrarna, ki bo zagotovljena v tem okviru, bo elektrarna Dierdap na Donavi, ki jo gradi skupno z Romunijo. Po tem načrtu se bo njena letna proizvodnja električne energije povečala letno za 13 %.

POSIROKEM SVETU

NEW DELHI. — Indijsko-pakistanski sporazum, ki sta ga v začetku leta v Taškentu podpisala predsednika vlad obeh držav, rodi prve vidne uspehe. Na podlagi taškentske deklaracije sta se poveljniki indijske in pakistanske vojske sporazumela o podrobnostih glede umika čol na položaje, ki so jih zavzemala ob začetku lanskeletnih sovražnosti med Indijo in Pakistanom. Prvi del umika je bil medtem tudi že izveden.

PARIZ. — Države članice Evropske gospodarske skupnosti so na konferenci ministrov v Luxemburgu dosegle kompromis, po katerem bo Francija spet sodelovala v EGS. Doseženi sporazum spornih vprašanj pravzaprav sploh ni rešil, marveč je omogočil le to, da se bo delo EGS lahko nadaljevalo — do prve nove krize. Temu primerne so bile tudi izjave, da so jih ob koncu zasedanja podali udeleženci konference: belgijski zunanji minister Spaak je zaključke označil kot kompromis, s katerim so se enkrat rešili EGS, zunanja ministra Zahodne Nemčije in Nizozemske pa sta naglasila, da po sestanku ni ne zmagovalcev ne premagancev.

LONDON. — Britanska vlada se še vedno ni mogla odločiti, da bi proti rasistični vladi v Južni Rodetiji podvela dovolj ostre ukrepe, marveč išče rešitev v delnih akcijah, ki pa doslej niso imele zaželjenega uspeha. Najpomembnejši ukrep, ki ga je doslej podvela, je nedvomno popolna prepoved trgovanja z Rodetijo, kar bo Smithov režim nujno spravilo v kočljiv položaj, saj je bila Velika Britanija glavni uvoznik rodetijskega blaga. Hkrati je britanska vlada opozorila tudi druge države, da ne bo odgovorna za dolgeve, ki jih je Smithova vlada napravila po anarstanski razglasitvi rodetijske neodvisnosti.

WASHINGTON. — Vladi Amerike in Poljske sta se sporazumeli o izmenjavi znanstvenih delavcev. Sporazum določa, da bo vsako leto 40 poljskih znanstvenikov obiskalo Ameriko, prav toliko ameriških znanstvenikov pa Poljsko.

OSLO. — Norveški koncern »Norsk Hydro«, ki je glavni proizvajalec električne energije v tej državi, namerava do leta 1975 zgraditi v fjordu pri Oslu atomsko električno centralo z zmogljivostjo 400.000 kilovata.

MADRID. — Odkar se je 17. januarja pripetila nad španskim ozemljem nesreča, ko sta trčili dve ameriški vojni letali, katerih eno je nosilo atomske bombe, je španska vlada prepovedala vse bodoče plete ameriških letal, ki nosijo atomske bombe, čez špansko ozemlje.

BEOGRAD. — V zadnjih dneh januarja je bil na obisku v Jugoslaviji predsednik romunske vlade Ion Gheorghiu Maurer, ki se je s tem odzval povabilu predsednika zveznega izvršnega sveta Petru Stambollicu. Med svojim bivanjem v Jugoslaviji se je predsednik Maurer na Brionih sestel tudi s predsednikom SFR Jugoslavije Josipom Brozom Titom.

NEW YORK. — Generalni sekretar OZN U Tanf je znova pozval vse članice Združenih narodov, naj prispevajo prispevajo za financiranje mirovnih sil OZN na Cipru. Zaradi stroškov za mirovno operacijo na Cipru je finančni primanjkljaj svetovne organizacije že lani dosegel 6 milijonov dolarjev, nato pa so sklenili, da se mandat mirovnih sil podaljša še za tri mesece, za kar je treba zagotoviti nadaljnjih 6 milijonov dolarjev. Od te vsote so posamezne države doslej prispevale le okrog milijon dolarjev, tako da bi bilo treba zbrati še 11 milijonov dolarjev.

TRST. — Tržaški občinski svet je zavrnil predlog svetlovalcev komunistične partije in socialistične stranke proletarske enotnosti, naj bi v središču mesta postavili spomenik padlim borcem odporiškega gibanja. Za predlog so glasovali zastopniki komunistične partije, socialistične stranke proletarske enotnosti in liste slovenske skupnosti, socialisti so se glasovanja vzdržali, ostali člani odbora pa so glasovali proti. Predstavniki občine je zavrnitev predloga ulemelj s tem, da bo občina najprej uredila Rižarno, ki je bila minulo leto z dekretom predsednika italijanske republike priznana za narodni spomenik, nato pa naj bi znova razpravljali o predlogu glede spomenika.

MONTE CARLO. — Komisija OZN za mednarodno pravo, ki je pod predsedstvom jugoslovanskega delegata dr. Milana Barloša razpravljala o pravih mednarodnih paktov, je zaključila delo. Od skupne 73 členov, kolikor jih vsebuje predloženi osnutek, jih je komisija doslej proučila in sprejela le 19.

BEOGRAD. — Predsednik zunanjepolitičnega odbora ameriškega senata William Fulbright je v intervjuju z dopisnikom beograjskega tednika »NIN« poudaril, da vojna v Vietnamu zastrepja odnose med Ameriko in Sovjetsko zvezo ter utegne biti huda ovira za uresničitev Johnsonovega načrta o tako imenovani »veliki družbi«. Fulbright je izrazil prepričanje, da človeštvo ni voljno prenesti še eno vojno, niti vojne z uporabo konvencionalnega orožja, kakršna je vojna v Vietnamu, kaj šele atomsko vojno, ki bi pomenila katastrofo.

BONN. — Zahodnonemška vlada je zahtevala, naj odbor OZN za razorožitev, ki zaseda v Zenevi, zavre stiherno vmešavanje Sovjetske zveze v obrambna prizadevanja Zahoda v okviru pravopisnega prepovedi širjenja jedrskega orožja. Predstavniki bonnske vlade je dejal, da ima Zahodna Nemčija »pozitivno stališče« do prizadevanj za sklenitev sporazuma o prepovedi širjenja jedrskega orožja, vendar pa je prepričana, da so obrambni problemi Zahoda »zgolj zadeva Zahoda samega«.

NEW YORK. — V 60. letu starosti je v New Yorku umrl znan ameriški sindikalni voditelj Michael Quill, kateri je v začetku tega leta vodil 12-dnevno stavko newyorških transportnih delavcev. Ker stavke, ki je ustavila celotni javni promet v New Yorku, ni hotel prekiniti, je bil Quill aretiran, vendar je v zaporu utrpel srčen napad in so ga morali prepeljati v bolnišnico. Le nekaj dni po vrnitvi iz bolnišnice je umrl.

BERLIN. — Tekom zadnjih tednov je prišlo v raznih krajih Zahodne Nemčije do novega vala nacističnih in profildovskih izredov, pri katerih so sodelovali zlasti mladoletniki. Protestantski pastir Gruber je v tej zvezi dejal, da dejanja govorijo o narekovanju lastna fantazija mlade generacije, marveč je korenine treba iskati v dejstvu, da se določeni krogi odraslih predvsem učijo iz vzgojitelji že danes nočejo odpovedati starih metodam.

Za vzgojo otrok si moramo vzeti dovolj časa

Razgovor z otrokom o šoli in učnih uspehih ter neuspehih naj bi bil v družini vsak dan na dnevnem redu. Lepo je in spodbudno, če si na primer zakonca izmenjata vsak dan nekaj besed o tem, kaj je kdo doživel med delom, kakšne težave je pri tem srečal, v čem mu je uspelo ali ne. Taki razgovori zblížujejo in povezujejo moža in ženo, saj se v njih izraža medsebojna skrbnost in pripravljenost, da si drug drugemu pomagata.

Še bolj pomembno in potrebno pa je, da je tak stik med starši in otroki, da je med njimi razvito medsebojno zaupanje. Tako vzemo sproti za vse otrokove težave, mu svetujemo in mu pomagamo, da jih premaga; vzemo za otrokove uspehe in se z njim veselimo. Tako oblika spremljanja in posredne neusiljive in prav nič uradne kontrole bo z otrokovo rastjo lahko postala glavna in najboljša oblika — in to ne le glede otrokovega učenja, pač pa tudi glede vsega drugega življenja in doživljanja, ki poteka pri otroku izven doma.

Čeprav je v družini čas za take razgovore navadno kratko odmerjen, jih ne smemo črtati z dnevnega reda, saj zadostuje včasih le nekaj vprašanj: kako je bilo v šoli, ali je bil kaj vprašan, ali se je dobro odrezal, kako je bila ocenjena domača naloga, kako je bilo s šolsko nagobo ali tiho vajo. Otroku bo v očetovih in materinih vprašanjih čutil njihovo skrbnost, ki ga bo spremljala in spodbujala.

Zelo važna je pri tem otrokova iskrenost. Zgodi se, da bo iz strahu zamolčal kak svoj neuspeh in bomo zvedeli zanj šele ob dnevu staršev na šoli. Prav je, da se v takem primeru z otrokom zelo človeško pomenimo in mu dopovemo, da staršem ne sme prikrivati neuspehov, da ga bodo poskušali razumeti tudi v takih primerih in mu pomagati, da mora najti v sebi vedno dovolj poguma, da pove tudi svoje neuspehe in nerednosti. Prevelika ostopnost in težke kazni pa seveda ne bodo nikdar razvile v otroku možnosti in sposobnosti, da bi bil iskren ob takih neugodnih primerih.

Pri vsem tem pa ne pozabimo, da so staršem pri vzgoji otrok najboljša opora redni stiki z učiteljem, ker odpirajo širši vpogled v otrokovo napredovanje in vedenje v šoli. Taki stiki bodo staršem pomagali, da bo njihova pomoč otroku vedno pravočasna in usmerjena tja, kjer je najbolj potrebna.

Knjižni dar Slov. prosvetne zveze

- **KOROŠKI KOLEDAR** za leto 1966, ilustr. 120 str.
- Ivan Tavčar: **V ZALI**, povest, ilustr., 120 str.
- Ernest Hemingway: **IMETI ALI NE**, roman, 192 str.
- Kristina Brenkova: **PRAVLJICE**, ilustr., 160 str.
- Ing. Dušan Ogrin: **ZELENJE V NAŠEM OKOLJU**, slik. priloge, 208 str.

Vseh pet knjig skupaj samo 30 šilingov!

Dobite pri krajevnih slovenskih prosvetnih društvih in v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu, Wulfengasse.

Koroški koledar za leto 1966

Že prejšnji teden smo poročali, da je Slovenska prosvetna zveza razposlala svoj letošnji knjižni dar, ki skupaj s koledarjem spet obsega pet lepih in zanimivih slovenskih knjig. Ostale štiri knjige, ki so izšle pri Prešernovi družbi v Ljubljani, smo bralcem podrobneje predstavili že v zadnji številki našega lista, tokrat pa bomo povedali nekaj besed o „Koroškem koledarju“ za leto 1966.

Začnimo kar pri ovitku, katerega prikupna podoba se je tekom let sicer že udomačila, vendar ne bo odveč, če ji spet enkrat posvetimo malo več pozornosti. Prva stran nam v obliki treh biserov simbolično predstavlja naše tri doline: Zilo z nagrobnim spomenikom Franceta Grafenauerja, tribuna in odločnega zastopnika pravic koroških Slovencev; Rož z našim ljudskim pevcom Andrejem Drabosnjakom, začetnikom slovenske prosvete na Koroškem; Podjuno z Djekšami, najvišjo vasjo na jezikovni meji. Na zadnji strani pa so upodobljeni naši veliki možje, katerih življensko delo pomeni važen prispevek koroških Slovencev v skupno zakladnico slovenske kulture, umetnosti in znanosti.

Ovitek je delo pred nekaj tedni umrlega akad. slikarja Slavka Pengova, ki je narisal tudi mesečne vinjete iz zgodovine in življenja koroških Slovencev ter slike k spominskim dnevom.

Vsebinska letošnjega koledarja je v pretežni meri spominskega značaja. Prvi tak prispevek je govor predsednika ZSO dr. Francija Zwitterja, ki ga je imel lani na pogrebu dolgoletnega vodilnega narodnega delavca in poslanca koroških Slovencev dr. Franca Petka, katerega življensko pot spoznamo iz njegovih lastnih spominov na študijska leta. Lojze Serajnik piše o našem pokojnem rojaku akademiku dr. Ivanu Grafenauerju, katerega spominu velja tudi ponatis njegove razprave „Koroške pesmi, ki so šle v druge slovenske pokrajine“. Iz zgodovine slovenskega slovstva je članek ob 170-letnici smrti Antona Tomaža Linharta, Izidor Cankar pripoveduje o obisku pri pisatelju

Ksaverju Mešku, medtem ko pomeni članek dr. Julija Felaherja poklon plodnemu kulturniku in znanstvenemu delavcu dr. Janku Kotniku, ki je lani decembra slavil svoj 80-letni življenjski jubilej.

Potreben in koristen je ponatis programa Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, v katerem je podrobno prikazana današnja narodno-politična, kulturna in gospodarska problematika koroških Slovencev, medtem ko iz zgodovine med drugim spoznamo zanimive podrobnosti o izvedbi ljudskega štetja leta 1939 in o Slovencih v času naseelitve.

Posebno mesto zavzema v letošnjem koledarju sodobna kulturno-umetniška ustvarjalnost na Koroškem, kjer sta s pisatelji in upodabljačimi umetniki predstavljena oba naroda v deželi. Končno je v koledarju poleg raznih drugih člankov še cela vrsta lepih ilustracij, tako da „Koroški koledar“ tudi letos predstavlja pester in zanimiv letopis, hkrati pa dragocen prispevek k dokumentaciji o zgodovini, življenju in boju našega ljudstva.

Indija - dežela treh uradnih jezikov

V Indiji, ki je za Kitajsko najgostejše naseljena dežela sveta, je dolgoletna kolonialna uprava zapustila vrsto problemov, med katere spada tudi vprašanje jezika ali bolje povedano jezikov, saj govore v Indiji kar 845 različnih jezikov in narečij. Prej je bil edini uradni jezik angleščina, ko pa je Indija dosegla svojo neodvisnost, je postalo aktualno tudi vprašanje lastnega »indijskega« jezika, kajti: »Indijci morajo imeti nacionalni jezik, če žele postati nacija«.

Kakor je to geslo navidezno preprosto, pa so se ob uresničevanju že od vsega začetka pojavile naravnost nepremostljive težave. Pred enim letom je bila z vladnim dekretom proglašena za uradni jezik hindijščina, ki jo govori kakih 46 odstotkov indijskega prebivalstva; toda ta rešitev je zadovoljila le del prebivalstva. Deželo je zajela prava jezikovna vojna, ki je zahtevala večje število mrtvih.

Vlada je bila prisiljena, da išče izhod v kompromisni rešitvi. Predstavniki indijskih pokrajin so izdelali tako imenovano »trijezično formulo«, po kateri ostane hindi sicer še vedno uradni jezik, toda poleg njega se morajo učenci, ki obiskujejo srednje šole in univerze, obvezno učiti tudi angleščine ter svojega materinega jezika. S tem je bilo zagotovljeno, da je dobilo vseh 14 glavnih jezikov enakovreden položaj, kajti v teh 14 jezikih bodo tudi izpiti za državne uradnike.

V kolikšni meri bo uvedba treh uradnih jezikov res privedla do zadovoljive rešitve, bo pokazala šele bodočnost. Mnogi izobraženci že zdaj dvomijo v to in navajajo vrsto argumentov proti sedanjí ureditvi. Njihov glavni ugovor je, da se bo prebivalstvo, ki ne govori hindi, moralo sedaj naučiti jezika, kateri po njihovem mnenju ni dovolj razvit. Drugi spet menijo, da se je Indija s tem, ko je v upravi zamenjala angleščino s hindi, oškodovala za sredstvo, s katerim bi lahko še nade-

KULTURNI DROBKINE

● Slovenska akademija znanosti in umetnosti je imela prejšnji teden svojo redno glavno skupščino, na kateri so razpravljali o delu akademije. Za predsednika SAZU je bil ponovno izvoljen Josip Vidmar, za podpredsednika dr. Anton Kuhar, za glavnega tajnika pa dr. Milko Kos.

● Na velikem tekmovanju violinistov, ki ga vsaka štiri leta prirejejo v Sovjetski zvezi, je zmagal 19-letni Viktor Treľjakov, učenec prvega letnika na moskovskem konservatoriju. Strokovnjake je močno presenetila mojsrska zrelost njegove igre. Prav tako šele 19 let pa je star tudi sovjetski violinist Oleg Kagan, ki je prejel prvo nagrado (3000 dolarjev ali 75.000 šilingov) na mednarodnem Sibeliusovem tekmovanju.

● Znan slovenski književnik, prevajalec in publicist Božidar Borko, ki je te dni obhajal svojo 70-letnico, je ob tej priložnosti prejel tudi visoko češkoslovaško odlikovanje, katero mu je podelilo združenje za mednarodne odnose v Pragi.

● Predstavniki Italijanske unije za Istro in Reko (osrednja organizacija italijanske manjšine v Jugoslaviji — op. ured.) ter zastopniki ljudske univerze iz Trsta so na svojem sestanku v Kopru sprejeli načrt kulturnega sodelovanja za prvo letošnje polletje. Načrt predvideva vrsto predavanj, koncertov, študijskih polovanj in literarnih srečanj, poleg tega pa bodo Italijanski kulturni krožki in šole dobili iz matične države razne knjige in druga učila.

● Hochhutovo dramsko delo „Namestnik“, ki je ob raznih uprizoritvah vzbudilo mnogo razburjenja, si uspešno utira pot širom po svetu. Doslej so si pravico uprizoritve zagotovila gledališča že v 22 državah. V kratkem bo „Namestnik“ uprizorjen v Oslu, Bruslju, Buenos Airesu, Tokiu, Budimpešti in Varšavi, medtem ko je v vzhodnem Berlinu na sporedu že ta mesec.

lje pospeševala znanost, kulturo in gospodarstvo. Pa tudi mnogi starši hočejo svoje otroke še naprej pošiljati v angleške šole, ker so spoznali pomen tega jezika za Indijo, čeprav na drugi strani drži, da govori angleščino le 1,5 odstotka prebivalcev.

Formalno je torej indijski »jezikovni Babilon« z uvedbo treh uradnih jezikov rešen. Toda na vprašanje, če in v kolikšni meri bo ta rešitev izvedljiva in predvsem zadovoljiva, bo dala odgovor šele bodoča praksa.

„Mladi rod“

ZA JANUAR IN FEBRUAR

Nekoliko pozneje kot navadno je izšla nova številka „Mladega roda“, namenjena mesecema januar in februar. Tako po vsebini kot po ilustracijah je pretežno zimska in so temu letnemu času posvečeni razni članki in pesmice.

Poseben članek velja kulturnemu prazniku slovenskega naroda, ki ga vsako leto obhajamo 8. februarja, ob obletnici smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. O njem pripoveduje v „Mladem rodu“ pesnikova hčerka Ernestina Jelovšek.

Razumljivo pa vsebuje „Mladi rod“ tudi tokrat še vrsto zanimivih sestavkov, pripovedk ter stalnih rubrik „Mladina piše“ in ugankarski kotiček.

Zgodovina in problemi našega gospodarstva

Skoraj vsak Avstrijec se je trudil, da bi prvo obdobje čim prej pozabil. Vendar je zelo koristno, da vedno spet obudimo spomin nanj.

Cas stiske je bil tudi čas obnove. Le-ta je uspela le po izpolnitvi dveh pogojev: prvi je bil uveljavljanje dobrih socialističnih miselnosti v gospodarski politiki, kakor n. pr. podražavljenje, drugi pa je bil dosegla inozemske pomoči. O slednji pravi avtor:

● Premaganje kaosa in lakote ter vzpon iz bede in revščine do svetlih višin sedanjega blagostanja je avstrijskim ljudem omogočila inozemska pomoč Združenih držav. Ta pomoč je avstrijsko ljudstvo v kritičnih letih obvarovala pred smrtjo zaradi lakote, avstrijska podjetja pa pred kompletno ustavitvijo obratovanja.

Če se spominjamo, kaj je pomenila za nas pomoč Marshallovega plana, kako nam je šele omogočila, da smo preživeli povojna leta, potem smo jezni in nas je sram, ko moramo poslušati zbadljivke ozkosrčnih in omejenih reakcionarjev nad v resnici skromnim prispevkom, ki ga Avstrija nudi kot pomoč državam v razvoju.

Od zunaj pa ni le prišla pomoč. Od zunaj so pretile tudi nemale ne-

varnosti. Treba je bilo vse dalekovidnosti in energije dr. Schärfa, da je Avstriji obvaroval avstrijsko mineralno olje. S tem so bili ostali stroški državne pogodbe sicer še vedno visoki, toda bili so znosni.

DENAR IN INFLACIJA

Z denarjem ima vsak od nas rad opravka, vsak mora svoje dohodke upravljati. Kako malo pa ve večina o tem blagu, za katerega lahko zamenjamo vsako drugo blago. Funkcija narodne banke, kreditna politika, funkcija varčevanja v našem gospodarstvu, naloga bank, problemi kapitalnega trga so za povprečnega državljanca nejasni pojmi. Kdor hoče priti v to nepoznano deželo, v to džunglo skrivnostnih pojmov, potrebuje vodiča, kakor je omenjena knjiga. V njej je v 7. poglavju, ki obravnava inflacijo, rečeno:

● Vsak čas ima svoje posebno gospodarsko zlo. V letih, ki so sledila prvi svetovni vojni, je bila to dreveča inflacija; okoli leta 1930 smo imeli svetovno gospodarsko krizo in množično brezposelnost; leta po 1945 so bila zaznamovana s pomanjkanjem blaga vseh vrst in od leta 1955 se vse dežele borijo proti zlu počasnega, toda stalnega padanja kupne moči de-

narja, proti plazeči se inflaciji. V začetku smo se pomirjevali s tem, da smo za plazečo se inflacijo gledali kot ceno, s katero je treba plačati polno zaposlitev. Razlika med bedo in revščino okoli leta 1930 in med razvijajočim se sodobnim življenjem, v katerem je večajpote se blagostanje posledica utripov gospodarstvene dejavnosti, je dejansko tako silna, da smo bili pripravljene vzeti lahko razvrednotenje denarja, ki je povezano s polno zaposlitvijo, kot neko višjo silo. Nekaj let sem pa prihajamo v oceni plazeče se inflacije do sprememb. Ne jemljemo je več na lahke rame, niti je ne gledamo kot neizogibno.

Vzroke plazečega se razvrednotenja denarja obravnava avtor zelo natančno in se bavi zlasti s problemom povezave med proračunsko politiko in inflacijo.

GOSPODARSKA RAST KOT GESLO

Zadnje čase je veliko govora o gospodarski rasti in o pospeševanju rasti. Zato tudi od Auscha lahko pričakujemo, da bo te stvari postavil v pravo zvezo. Kakor vidimo iz naslednjega, ima zelo močne ugovore proti sedanjí obliki svobode ocene

¹ (Bewertungsfreiheit). Ausch ugotavlja:

● ... od 1960, odkar kaže avstrijsko gospodarstvo vse znake visoke konjunkturalne (delež brezposelnih v letnem povprečju pod 3 odstotke) je svoboda ocene prenehala biti konjunkturalno politični instrument, ker je postala stalna uredba.

Nadalje ugotavlja:

● Proti svobodi ocene v njeni sedanjí obliki govorijo nadalje resni obratno- in splošnogospodarski pomisleki. Obratnogospodarsko usakojenje se bo samo po sebi razumljivo dalekosežno poslužilo možnosti predčasnih odpisov, da mu ne bodo ušle masivne davčne prednosti, ki so povezane s svobodo ocene. To pa zavaja tudi v skušnjavo za izvedbo dvomljivih, odvečnih, ja celo napačnih investicij. Splošnogospodarsko: moderno gospodarstvo je podvrženo zelo naglim spremembam, proizvodne panoge pridejo, rastejo, stagnirajo in odmirajo. Danes se že večkrat zahteva, naj državna fiskalna in gospodarska politika to spreminjanje strukture pospešujeta, ker je važen predpogoj za nadaljnjo rast gospodarstva. Za nekaj takega pa je svoboda ocene neodgovarjajoče sredstvo, ker enakovredno pospešuje vse panoge in podjetja, vsled česar otežkoča proces

prilaganja in ga preko mere zavlačuje.

POMEN JAVNIH INVESTICIJ

Z javnimi ustanovami ravna meščanska družba povsod mačehovsko. Vzrok tega zanemarjanja, ki ima za življenje ljudstva težke posledice, je konservativna finančna in davčna politika. Po Auschu je v Avstriji med 1950 in 1964 delež investicij, ki jih je izvedla ali pospeševala javna roka, padel od 65,5 na 40 odstotkov, medtem ko je delež privatnega gospodarstva na investicijah narasel od 34,5 na 60 odstotkov. Ta razvoj je povzročil posebne težave pri železnici in pošti ter v elektrogospodarstvu in v podražavljeni industriji. Konservativna finančna politika pa ni le dušila avtomatizacijo telefonskega omrežja in elektrifikacijo zveznih železnic in podobnih važnih investicij, zavirala je tudi »duhovne investicije« in sicer v taki meri, da je iz tega nastal pravi škandal. Pouk, vzgojo, šolanje, izobrazbo in raziskovanje jemljejo konservativni krogi resno le še v svojih lepih govorih. Tak se je zgodilo, da izda Avstrija le 0,3 odstotka bruto-narodnega produkta za raziskovanje in da ima v vrstnem redu držav na tem področju svoje mesto komaj še pred Gano. Posledica takega stanja je »emigracija nadarjenih«.

(Se nadaljuje)

Tudi turizem ima meje

Zadnjih 15 let se je turizem ali tujski promet po naših krajih bogotno razvijal. Število gostov, ki so čas svojega oddiha preživljali po naših krajih, je iz leta v leto močno naraslo. Z njim je naraslo tudi število njihovih nočitev. Vzporedno s tem razvojem pa smo iz leta v leto večali število gostišč ter turističnih sob in postelj, marsikje z večjo naglico, kakor je naraslo število gostov in njihovih nočitev.

Na splošno zadnje čase se nimamo opravičevali s popuščanjem števila turistov po naših krajih. Očitno pa je, da njihovo število marsikje ne narasča več tako, kakor je naraslo pred leti. Kljub temu število turističnih sob in postelj, marsikje celo bolj, kakor je naraslo v prvih letih povojnega razvoja turizma. To pa je problem, ki ga je treba videti in spoznati. V naslednjem ga bomo poskušali predložiti na primerih občin Bekštanj in St. Jakob v Rožu.

Občina Bekštanj je lani zabeležila 50.122 gostov in 543.127 njihovih nočitev. Na turista je leta 1964 odpadlo še 13 nočitev, medtem ko jih je lani odpadlo le še 11,3, čeprav se je število njihovih nočitev povečalo za 4%. Vzrok je predvsem v povečanju števila turističnih postelj, ki je naraslo za 10% na 5126. Sprito tega je v povprečju odpadlo lani na turistično posteljo le 106 nočitev, medtem ko jih je leta 1964 odpadlo še 113.

Po številu nočitev, ki so lani odpadle na turistično posteljo, je vendar Bekštanj še vedno daleč nad koroškimi povprečjem. Vse slabše stoji v tem pogledu občina St. Jakob v Rožu. V tej občini je zadnja leta število turističnih nočitev naravnost skokovito naraslo in je lani s porastom za 10% preseglo 40.000 nočitev. Ker pa je medtem število turističnih postelj naraslo na 961, je bila lani povprečno vsaka postelja zasedena le 43 noči, kar je izredno nizko in globoko pod deželnim povprečjem.

Na teh dveh primerih vidimo, da so tudi turizmu postavljene meje, če hočemo, da bo rentabilen. Narobe je, če turizem pospešujemo zgolj po poti večanja turističnih podjetij in turističnih postelj. Pospeševanje turizma mora biti mnogostransko, zlasti pa moderno. Toda o tem drugič več. Zgoraj primerjava naj bo samo pobuda, da po vaseh in občinah vzamemo resno v pretres, kako stojimo v pogledu na rentabilnost turizma in da premislimo, kje so vzroki, če v njegovem razvoju morebiti tako šepamo, kakor v St. Jakobu v Rožu.

Dunajska Revija na ledu v Celovcu

Od včeraj naprej gostuje na umetnem drsišču v Celovcu dunajska Revija na ledu. Tokrat je prišla v Celovec z novim programom pod naslovom „Mavrica“, ki ga je pripravil njen režiser Will Peter in za katerega je glasbo napisal Robert Stolz. S tem programom nastopa vsak dan, izveniški ponedeljki, ob treh popoldne in ob osmih zvečer. Gostovanje traja do 20. februarja 1966.

BRALCI SE OGLAŠAJO:

Šentlipških Nemcev vera

St. Lipš v Podjuni je vas s pretežno slovenskim prebivalstvom. So sicer ljudje, ki ne spregovore slovenske besede in ki pri tem mislijo, da bodo po tej poti polagoma postali Nemci. Je pa tudi nekaj ljudi, ki v resnici niso večji slovenskega jezika, vendar to niso dobili, temveč priseljenci. Zato je umevno, da je jezik v cerkvi slovenski.

Nekateri od druge in tretje skupine ljudi, ki so se ob nedeljskih mašah zbirali nad »žagradom«, so to dejstvo hoteli spremeniti na čuden način. Medtem ko so duhovnik pred oltarjem in ljudstvo v cerkvi molili, vero v domačem slovenskem jeziku, so ljudje iz teh skupin nad »žagradom« v zboru in z vsem glasom molili veroizpoved v nemškem jeziku. Da je to bogoslužje motilo in da je bilo domačemu prebivalstvu kamen spotike, ni treba posebej naglašati, kakor ni treba posebej povedati, da se je domače prebivalstvo po svoje prizadevalo, da bi takšno vsiljevanje nemščine v cerkvi preprečilo.

SKLEP KOROŠKE DEŽELNE VLADE:

Vso podporo za obstoj in zboljšanje pogojev Rebrce

Negotovost o nadaljnji usodi tovarne celuloze Rebrca se po malem umika stvarnim načrtom za obdržanje tovarne, s tem pa tudi za ohranitev delovnih mest 340 delavcev in neposrednega tržišča za les okoli 2000 kmečkih in gozdnih posestnikov okolice. Rebrco hoče skupno s podjetjem Arland AG kupiti avstrijski industrialec dr. Sandner pod pogojem, da mu pri tem in pri nadaljnjem obratovanju deželna in zvezna vlada nudita dalekosežno pomoč.

Koroška deželna vlada je na svoji seji v torek za Rebrco zagotovila svojo pomoč. Vlada je soglasno izrazila svojo pripravljenost, da v primeru nakupa odstopi od svoje zahteve po 9,7 milijona šilingov, ki jih Arland AG dolguje, in da poleg tega velja tudi v tem primeru sklep o prevzemu jamstva za obratno posojilo 8,5 milijona šilingov, ki ga je za Rebrco zagotovila. Svoja zagotovila deželna vlada veže na edini pogoj, da tudi zvezna vlada v tem primeru črta dolg, ki ga ima Arland AG za Rebrco. Ta dolg obstoja v obliki ERP-kredita v višini 44 milijonov šilingov in v obliki denarjev iz sklada tako imenovanega produktivnega brez-

poselnega skrbstva socialnega ministrstva v višini 10 milijonov šil.

Kot protijamstvo je v tem primeru dr. Sandner pripravljen z nakupom Arland AG prevzeti poravnavo njenih dolgov v višini 50%. Pripravljen je tudi na zagofovlavo, da bo pustil tovarno v Rebrci in v An-

dritzu obratovati najmanj 10 let, pri čemer obljublja, da bo Rebrco še povečal.

Problem Rebrce je v torek minulega tedna načel tudi vicekancler Pillermann na seji ministrskega sveta. Taisti problem je ministrski svet obravnaval tudi ta teden. V nasprotju s predlogom kanclerja Klause, da bi vprašanje obravnavali šele po 30. juniju 1966, je ministrski svet sklenil, da je treba takoj pričeti s pogajanjimi za prodajo, pri čemer je treba upoštevati predvsem pogoje, ki jih nudi dr. Sandner.

Nevšečnost Preseškega jezera bo odpravljena

Razvoj turizma ob Preseškem jezeru je doslej vedno močila neustaljenost njegove gladine. Njegova gladina se je čez zimo vedno močno znižala in je pričela na-

račati šele tekot poletja. Zaželjeno višino je dosegla šele proti jeseni, ko je bila polovica turistične sezone že mimo.

Da bi ustalile gladino jezera, so se obrobne občine Goriče, Brdo in Šmohor v splošni sanaciji jezera odločile za nadaljnji ukrep. Od Preseka do Pazirj bodo potegnile 1100 metrov dolg nasip z zapornico, poleg tega pa od severovzhodnega dela jezera do zapornice še 540 metrov dolg in 4 metre širok jarek, s čimer bodo potem lahko gladino jezera regulirale tako, da bo že v času pričetka kopalne sezone ustrezno visoka. Izvedba teh del bo občine stala okoli 1,6 milijona šilingov.

Ta ukrep imenovanih treh občin sodi med najvažnejše oblike pospeševanja turizma, ki se tod okoli skokovito razvija. Leta 1961 so imenovane občine zabeležile 122.256 turističnih nočitev, leta 1964 pa je njihovo število naraslo že na 209 tisoč 348.

MINULE DNI V BELJAKU IN V CELOVCU:

Dve novi obliki prijateljskega sodelovanja

Beljak in Celovec sta postavila dva nova primera prijateljskega sodelovanja med Koroško in Slovenijo. V Beljaku so v Paracelsovi dvorani skozi teden dni razstavljali jugoslovanski železničarji svoja umetna dela slikarstva in grafike, Celovec pa je minulo nedeljo povabil nad 30 ljubljanskih otrok na otroški pustni ples v prostorih Doma glasbe.

Razstavo v Beljaku, ki je obsegala 36 del, je omogočilo prijateljsko sodelovanje med upravo jugoslovanskih železnic in železniško direkcijo Beljak in srečavanje obeh v mednarodnem kulturnem združenju železničarjev FISAIC. Otvoritvi razstave so poleg predstavnikov jugoslovanskih železnic in jugoslovanskega generalnega konzulata v Celovcu prisostvovali predstavniki železniške direkcije Beljak s predsednikom dr. Bachlerjem na čelu, okrajni glavar dr. Hafner in številni predstavniki mesta Beljak.

Ljubljanske otroke pa je mesto Celovec povabilo na otroški pustni ples zaradi tega, da bi se prijateljski odnosi med obema mestoma zakoreninili že v srcih malih. Plesa so se udeležili tudi predstavniki mesta Celovec in jugoslovanskega generalnega konzulata, katerim celovski in ljubljanski ofroci »niso dali miru« in jih vedno spet vabili k plesanju.

Celovski konzum v Velikovu:

Poslovalnica s samopostrežbo

V petek minulega tedna je celovška konzumna zadruga odprla v Velikovu samopostrežno poslovalnico, ki se nahaja na glavnem trgu. V novem dvonadstropnem posloju so tudi prostori okrajnih uradov Zveze sindikatov, Delavske zbornice in Pokrajinske bolniške blagajne za delavce in nameščenice.

Nova samopostrežna poslovalnica meri 300 kvadratnih metrov in ima poleg 9 izložb stalno razstavo pohištva. Skladiščnega prostora ima 150 kvadratnih metrov, od tega 100 kvadratnih metrov v kleti, 50 pa v prilličju. V kleti je tudi lep urejen klubski prostor sindikalne mladine.

Z otvoritvijo samopostrežne poslovalnice v Velikovu ima konzumna zadruga Celovec od svojih 62 poslovalnic že 16 urejenih na samopostrežbo. Njene samopostrežne poslovalnice ne služijo le večanju prometa, marveč predvsem pospešijo in olajšajo nakup blaga, ker kupec lahko sam blago izbira in si ga pri tem lahko ogleda.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Škofljah

V a b i l o na

PROSVETNO-DRUŽABNO PRIREDITEV

v soboto 5. februarja 1966 ob 19.30 uri v gostilni Bürger v Škofljah.

Sodelujejo: pevski zbori iz Hodiš, Loge vasi in Škofič, ansambel Mihe Dovžana, instrumentalni kvintet s solisti iz Škofič, mladi pevci in igral-ska skupina družstva.

Za ples in zabavo po prireditvi skrbijo „Veseli Rožani“.

Tečaji

zbornice obrtnega gospodarstva

Inštitut za pospeševanje gospodarstva koroške zbornice obrtnega gospodarstva bo imel v februarju za kuhinjsko osebje turističnih podjetij naslednje tečaje:

CELOVEC:

● Mrzla kuhinja — pričetek 21. 2. ob 9 uri Tečaj traja 5 dni, udeležba stane 250 šilingov.

● Kuhinja močnatih jedi — pričetek 28. 2. ob 9. uri. Tečaj traja 5 dni, udeležba stane 250 šilingov.

● Mrzli bife — pričetek 28. 2. ob 19. uri. Tečaj traja 5 dni, udeležba stane 150 šilingov.

BELJAK:

● Tečaj o serviranju z zaključnim izpitom — pričetek 21. 2. ob 9. uri. Tečaj traja 2 tedna, udeležba stane 250 šilingov.

DVOR PRI PLIBERKU

Pred nedavnim se je na šmihelskem pokopališču zbralo veliko število žalnih gostov. Zbrali so se, da se poslovijo od Valentina Hanina, p. d. Kajžra v Dvoru, katerega telesne ostanke smo izročili materi zemlji. Pokojni Kajžrov oče je po daljši mučni bolezni, ki jo je prenašal z veliko potrpežljivostjo, preminul v 76. letu starosti.

Pokojni je bil vrl in plemenit značaj. Kot tak ni bil priljubljen in spoštovan le na svoji vasi, marveč tudi v okolici. Poleg marljivega dela in skrbi za svojo družino ga je odlikovala tudi neomejena zvestoba svojemu ljudstvu in njegovim prizadevanjem. To zvestoba je zlasti izkazoval v svojih mladih letih z veliko požrtvovalnostjo v naših narodnostnih in kulturnih prizadevanjih. Zaradi tega je moral s svojo družino v letih 1942—1945 z več sto našimi družinami deliti usodo pregnanstva z rodne grude in življenja v mrzlih izseljeniških taboriščih v Nemčiji.

Od dragega pokojnika se je poslovil domači pevski zbor pod vodstvom Miheja Sadjaka, dekan Sienec pa je ob odprtem grobu orisal pokojnikovo življenjsko pot in njegov plemenit značaj. Zalujočim svojcem izrekamo naše globoko in iskreno sožalje.

GRABLJE PRI PLIBERKU — VERNBERK

Predzadnjo nedeljo je bilo pri Schwarzu domače in razigrano svatovanje, ko sta nevesta Marička Potočnik, p. d. Bokravtova v Grabljah, in ženin Johan Glančnik, kmet iz Stavfe pri Vernberku, med številnimi svati praznovala svoj poročni dan. Mlada zakonca sta se spoznala na letnem sejmu v Pliberku. Začetno prijateljstvo je bilo tako predano, da sta postala sedaj mož in žena.

Novoporočenca izhajata iz značilnih in poštenih kmečkih družin. Ženin je kmet, nevesta pa mu bo po svojih izkušnjah na domači kmetiji, po svoji marljivosti in vestnosti dragocena življenjska družica in spremljevalka v dobrih in težkih časih kmetovanja in življenja.

Novoporočenemu paru srčno čestitamo in želimo mnogo let skupnega življenja v neskaljeni družinski sreči.

KOLEDAR

Petek, 4. februar: Andrej K.
Sobota, 5. februar: Agala
Nedelja, 6. februar: Doroteja
Ponedeljek, 7. februar: Romuald
Torek, 8. februar: Janez
Sreda, 9. februar: Apolonija
Četrtek, 10. februar: Sholastika

V nedeljo 13. februarja 1966 ob 19. uri

PODJUNSKI PLES

v hotelu Rutar v Dobri vasi. Za ples igra ansambel „5 M“. Vsi prisrčno vabljeni!

Ljubljana se pripravlja na leto 2000

V pristojnih krogih glavnega mesta Slovenije — od občinskih skupščin mestnega sveta mimo zborov volivcev do strokovnih in drugih organov — so skoraj dve leti razpravljali o generalnem urbanističnem načrtu Ljubljane, ki naj bi bil nekakšen kačipot slovenski prestolnici v njenem nadaljnjem razvoju. Ta načrt vsebuje smernice za razvoj mesta v prihodnjih 35 letih in posreduje torej zanimive poglede na Ljubljano leta 2000.

Prva značilnost generalnega urbanističnega načrta je v tem, da se slovenska metropola ne bo »presečila« na druge, sosedne površine, marveč bo ostala tam, kjer je. To pomeni, da ne bodo gradili »nove Ljubljane«, kot je to primer v Beogradu in še nekaterih drugih jugoslovanskih mestih.

Urbanistični strokovnjaki so izračunali, da bo Ljubljana okoli leta 2000 imela kakih 360 tisoč prebivalcev. Seveda to ne pomeni, da je

stvo in druge dejavnosti. Urbanistični načrt predvideva, da se bo do leta 2000 vrednost industrijske proizvodnje v Ljubljani povečala sedemkratno, število zaposlenih v industriji pa se bo do leta 2000 v primerjavi z letom 1964 le podvojilo.

Za 360.000 prebivalcev bo razumljivo treba zagotoviti tudi dovolj stanovanj. Trenutno jih je v Ljubljani približno 46.000, do leta 2000 pa jih bodo potrebovali najmanj 110.000. Po urbanističnem načrtu bi morali v Ljubljani vsako leto zgraditi po 3200 novih stanovanj, tako da bi lahko do leta 1977 »zamašili« sedanji primanjkljaj, ki znaša približno 13.000 stanovanj, hkrati pa omogočili, da bi polagoma lahko porušili stare, doslužene in neustrezne stanovanjske zgradbe.

V Ljubljani je zdaj kakih 12.000 osebnih avtomobilov, 10.000 motornih koles in 2500 tovornjakov. Strokovnjaki za promet, ki so sodelovali pri izdelavi urbanističnega načrta, sodijo, da bo čez 35 let v slovenski metropoli kakih 115.000 osebnih vozil. To pomeni, da bo leta 2000 promet v Ljubljani desetkrat gostejši, kot je danes. Ta ugotovitev že danes opozarja na nujno rekonstrukcijo mnogih cest in sploh na potrebo po temeljiti študiji prometa v mestu. Zmogljivost štiripasovnih cest je največ 60.000 vozil na dan, pri napovedanem razvoju prometa pa bo šlo po glavnih mestnih arterijah celo do 100.000 vozil dnevno. Torej je pričakovati, da verjetno že čez kakih deset ali petnajst let največje ljubljanske prometne žile ne bodo mogle sproti

»požirati« vsega prometa in bo treba misliti na druge rešitve.

Za mesto s 360.000 prebivalci se bo razumljivo močno povečala tudi poraba električne energije. Po računih strokovnjakov bo poraba električne energije v Ljubljani leta 2000 že samo v gospodinjstvih štirikrat večja, kot je danes. Močno se bo povečala tudi poraba plina, saj bo po računih urbanističnega načrta priključenih na plinsko omrežje kakih 90.000 gospodinjstev. Končno bo povprečni Ljubljančan iz leta 2000 porabil tudi precej več vode kot sedaj.

Ljubljana bo že v kratkem dobila svojo toplarno, ki bo v prihodnjih letih dajala mestu ne samo električno energijo, marveč tudi paro za ogrevanje prostorov in toplo vodo za oskrbo gospodinjstev. Vendar so urbanisti ugotovili, da bodo zmogljivosti toplarn čez 35 let že premajhne in bo treba zgraditi vsaj še dve ali tri podobne toplotarne. Vsekakor pa bo leta 2000 v Ljubljani kakih 200.000 prebivalcev dobivalo potrebno toploto za ogrevanje stanovanj iz toplarn.

Poseben poudarek daje urbanistični načrt razvoju šol, prosvetnih in kulturnih ustanov, trgovin, servisov, zdravstva in drugih dejavnosti. Po prognozah načrta bo treba v Ljubljani do leta 2000 zgraditi še kakih 54 osnovnih šol s povprečno zmogljivostjo po 700 učencev v eni izmeni, nadalje vrsto varstvenih ustanov za predšolske otroke (za okroglo 21.000 otrok) in številne obrate družbene prehrane.

Tehnika proti mrčesu

Tehnika izdeluje napravo, ki naj bi na preprost in prijeten način pregnala komarje in podobno drobnost zalego od šotorov v kampih. Iznašali bi radi oddajnik, ki odbija ali privlači različne insekte. Že nekaj let vedo, da večina insektov reagira na zvočne signale. Večje bežijo na primer pred ultra zvočnim »krikom«, ki ga oddaja netopir. V Kanadi to že nekaj časa izkoriščajo za preganjanje več, ki se jim ličinke zaredijo na posevkih. Komarje pa vabijo s posnemanjem »brenčanja« njihovih samice v mreže, nabite z elektriko. Zdaj bi radi napravili podobno napravo za domačo uporabo. Namreč ne električnih mrež, pač pa oddajnik žepnega formata, ki bi lahko oddajal vse šume, odbijajoče razne vrste mrčesa.

Jekleni mož bo samostojno »mislil« in se gibal

Skupina ameriških znanstvenikov proučuje izdelavo robota, ki naj bi bil popolnoma samostojen. Načrt znanstvenikov ni izdelal stroj, ki bi ob pritisku na gumb napravil določen gib, ampak napravo, ki bi delovala po človeški volji in ki bi popolnoma samostojno opravljala vrsto dejanj, pri tem pa bi celo lahko sama ugotovila, kateri gib je najprikladnejši za doseg kakega rezultata. Ustvariti hočejo torej pravega »jeklenega moža«. Znanstveniki so optimisti, saj računajo, da bi jim to popolnoma uspelo že v pelih letih. Ameriško vojsko ti poskusi zelo zanimajo in zato pazljivo spremlja njihov razvoj.

Načrt izgradnje jeklenega robota je večstopenjski; doslej so zgradili le roke in noge. Ude jeklenega moža, oziroma bolj njihove posamezne dele, so izdelali v raznih jedrskih in kemičnih laboratorijih širom ZDA in jih nato montirali na nekem skrivnem kraju. Sedaj opravlja družba General Electric Company kontrolne poskuse z nogami pri čemer skuša predvsem ugotoviti, ali bližina različnih materialov in električnih napeljav ne povzroča nepredvidenih učinkov.

Ko bodo dogradili robota, bo le-ta visok 5 metrov in pol. Največja težava pri ustvarjanju jeklenega moža so problemi v zvezi s prenosom povelj od »možganov« robota do posameznih udov in vzdrževanje ravnotežja. Robot naj bi opravljal posamezna dejanja na povelje posebnih signalov, ki bi jih ujeli njegovi »možgani« in nato prenesli na druge dele naprave, ki bi opravile zaželeno operacijo.

Nekaj o kačah

Med 2500 vrstami kač, kolikor jih je znanih doslej, so našli naravoslovci okoli dvesto tistih, katerih strup je nevaren človeku. Brez strupenih kač so Čile, Nova Zelandija, Irsko, Madagaskar in še nekaj otokov. Zaradi kačjega pika umre po svetu povprečno 4000 ljudi na leto, od teh 70 odstotkov na azijski celini.

Zanimivosti iz znanosti in tehnike

● Mestnemu svetu v Londonu so predložili načrt za izgradnjo steklenega mostu čez Temzo. Cenijo, da bodo stroški projekta znašali 7 milijonov funtov. Od tega odpade približno 4 milijone funtov na gradnjo 300 metrov visoke steklene stolpnice, v kateri predvidevajo restavracijo v sedmih nadstropjih, otroški vrt, parkirne prostore in drsališče. Prek mostu pa bi bilo speljanih sedem cestnišč.

● V Kanadi nameravajo uporabiti sokale, da bi pregnali jate ptic, ki ovirajo promet nad letališči. Samo v lanskem letu je prišlo do približno 400 letalskih nesreč, ki so jih povzročile ptice.

● Angleški arhitekt Sean Kenny je v nekem hotelu v Las Vegasu predstavil občinstvu »gledališče bodočnosti«. To nima tradicionalnega odra, temveč oder sestoji iz ploščadi, stebrov in podijev, ki jih lahko premikajo s posebnimi elektronskimi napravami. Tudi prostor za gledalce lahko premikajo v različne lege, lahko ga dvigajo ali spuščajo. Namesto zavese si je arhitekt izmislil tenčico iz parfumov ali barv, ki zakrije pogled na oder, medtem ko preurejajo sceno.

● V raziskovalnem središču za premog v Angliji so izdelali novo brezdimno kurivo, ki se je pri praktičnih poskusih v industriji zelo dobro obneslo. Izdelovali ga bodo v bližini Coventryja in sicer 600.000 ton na leto. Raznim angleškim podjetjem so razposlali okoli 16.000 vzorcev. Polovica jih je izjavila, da je kurivo ravno tako dobro kot vsa do zdaj znana kuriva, 45 % pa jih pravi, da je celo boljše.

● Angleži so demonstrirali novi elektronski mikroskop, ki se odlikuje posebno po preprostem upravljanju z enim samim gumbom in poveča od 1090- do 250.000-krat. Elektronskemu mikroskopu ni potrebno več menjati elektrod, nepravilnosti zaradi termičnih in mehaničnih vplivov pa so izločili. Na minimum so zmanjšali tudi možnost, da bi se opazovani preparat zamazal s prašnimi delci iz neposredne okolice mikroskopa.

ta številka povsem točna, pač pa so predvidevanja zgrajena na demografskih podatkih, ki kažejo močno naraščanje števila prebivalcev: leta 1900 je imela Ljubljana komaj 57 tisoč prebivalcev, leta 1953 jih je bilo 138.000, leta 1964 pa že 176.000. Torej je povsem možno, da bo leta 2000 živel v Ljubljani že okoli 360.000 ljudi.

V tem obdobju se bo v Ljubljani močno razvila tudi industrija, predvsem kovinska in elektroindustrija, kemična, živilska in grafična industrija, razumljivo pa še razne druge panoge, kot so trgovina, obrt, šolstvo, zdrav-

„Bela Ljubljana“ pod belo odejo snega

VLADO FIRM:

Uskoška nevesta

34. NADALJEVANJE

Zavila sta v ozko Židovsko ulico, kjer so se v nizkih hišah vrstile židovske trgovinice, polne blaga. Jure je ustavil Sivca, ga odpeljal okoli vogala in ga privezal za obroč, ki je bil vdelan v počrnelo in razpokano kamnito steno.

Vonj po zatočlosti starega nakopičenega blaga mu je puhnil v obraz, ko je odprl cvileča vrata. Na zasilno zbiti prodajni mizi so ležale debele jutrovske preproge. Ko so se mu oči privadile mraka, je razločil majhne police, ki so segale do modrikasto barvanega nizkega stropa. Polne so bile raznovrstnega blaga. Volneno blago je ležalo poleg bakrenih posod, cizelirana bodala, pokrita s prozorno plastjo prahu, pa so se vrstila ob odprtihi škafli z lepimi ličijem. Na žebli so viseli baržunasti in usnjeni pasovi. Tišina ga je motila. Ko se je obrnil, je zažvenketalo. Prevrtlil je s svojimi širokimi komolci srebrne krožnike, naložene drug na drugega na majavi polici, ki je stala v kotu. V zadregi jih je pričel pobirati.

„Hoj, ni žive duše?“ se je oglasil in oziral naokrog.

Zvonek smeh ga je presenetil. Rdeča zavesa, ki je paprej ni opazil, se je razmaknila. Kot duh se je pojavila za prodajno mizo črnolasa dekle. Zarek, ki je hušnil mimo odmaknjene zavesa, je osvetlil njene gladke, dolge, na hrbet padajoče lase. Temne dekletove oči so vprašujoče zrle vanj. Bila je srednje, vitke postave. Temnozeleno žametna obleka je skrivala obline telesa. Okoli vratu ji

je rumenela jantarjeva ovrtnica, ki se je zapenjala s kačjo glavo, v katero sta bila vdelana drobena svetleča smaragda.

Mlada Judinja je prekrizala roke na prsih, odhitela je okoli prodajne mize in se postavila pred Jureta. Jure se je prestopil in se zagledal o modrikasti strop. V nos mu je udaril vonj nepoznane dišave.

„Kaj želiš, tujec?“ je vprašala z nizkim glasom. „Sobota je, praznik, ne prodajamo.“

„Si gospodarica?“ je s pridruženim glasom vprašal Jure, ki se je že iznebil zadrege.

„Ne, moj oče, Izak. Pojdi, zaprla bom.“

Jure je čutil, kako njeni pogledi polze po njegovem obrazu.

„Prijezdil sem iz...“

„Strelskega dvorca, vem,“ mu je segla v besedo Judinja.

„Me poznaš?“

„Kaj bi kupil?“ je vprašala črnolaska in ga prijala za roke.

Jure je čutil, kako je njena roka topla in mehka. Zdelo se mu je, da ne sliši sikanja kače, ki je ždelo pod njenim belim vratom. Zmrzilo ga je. Odstopil je za korak.

„Bežiš, tak hrust,“ mu je udaril na uho njen nizki glas. Zadirčen smeh je napolnil mali in tesni prostor.

„Kresila, bruse...“

„In črni, žametni pas s rebro zaponko,“ je smeje se dopolnila črnolaska.

Jure si je popravil lase, ki so mu zlezli na čelo. Bili so znojni, lepljivi. Molčal je.

„No?“

„Kako si uganila?“

„Kako? Mlada glavarjeva žena hoče črn, svetleč pas.“

Pas s srebrno zaponko. Le eden je še. Vse mlade meščanke ga žele.“

Nasmehnila se je, ga ošinila s pogledom in odšla za prodajno mizo. Snela je pas, širok, črn, žameten. Zaponka je zapela, ko je udarila ob mizo. Za seboj je slišala:

„Moja žena ni meščanka, uskoška je, razumeš!“

Njegov glas je bil oster in se je kot odmev izgubil v kotu.

Jure jo je gledal, kako je spravljala stvari v pisano torbo iz koruznega ličkanja.

Potegnil je mošnjič iz globokega žepa. Vprašujoč jo je pogledal.

„Deset srebrnikov.“ se je oglasila. „Bogat si, plačaj. Vojvoda ni hotel kupiti vina od mojega očeta. Rdečega ciprskega vina.“

„Medica je boljša, pijemo jo, dekle. Ne moti glave,“ je odgovoril Jure.

„Ha, sladka kot ženska,“ je pripomnila in mu ponudila torbo.

Jure jo je vzel, spraznil in spravil stvari v svojo torbo. Na mizi je zažvenketalo deset srebrnikov. Še enkrat je pogledal torbo in jo vrgel na prodajno mizo.

„Je nočeš?“

Jure jo je pogledal izpod čela in kratko odgovoril: „Ne.“

„Glavar, vzemi srebrnik!“

Jure se je molče obrnil, stopil k vratom in odšel na cesto. Za seboj je slišal njen klic.

„Pri Nazarejcu, počakaj me! Mračni se.“

Jure je neodločno obstal.

Čez trenutek je bila za njim na cesti. Zaklenila je vrata s starinsko ključavnico in stopila k njemu.

„Ej, glavar, nikar ne trmoglavi. Pas podarjam tvoji ženi. Pospremi me. Stopiva v krčmo po očeta. Tam napojiš“

Položaj na trgu s klavno živino in prašiči

zaradi slinavke in parkljevke v Evropi

Val slinavke in parkljevke, ki je zajel Evropo in ki ga zlasti občutijo Holandska, Zahodna Nemčija, Belgija in Švica, je po državah Zahodne Evrope docela spremenil položaj na trgu s klavnim mesom. Holandska je koncem decembra prepovedala izvoz klavnih goved in prašičev. Istočasno so vse države Evropske gospodarske skupnosti prepovedale uvoz klavnih goved in prašičev iz Holandske. S tem je na zahodnoevropskem trgu kot izvoznik mesa odpadel za Dansko najmočnejši producent klavne živine in prašičev. Kaj to za zahodnoevropski trg pomeni, razvidimo iz tega, da je Holandska še v decembru izvozila okoli 100.000 klavnih prašičev, in da je morala do začetka januarja v boju proti slinavki in parkljevki prisilno poklati nad 100.000 prašičev vseh starosti. Sprito tega je očitno, da se bo zaradi slinavke in parkljevke na Holandskem tudi močno skrčilo število goveje živine in prašičev. Posledica tega bo vsaj za nekaj mesecev omejen izvoz oz. možnosti nakupa mesa na Holandskem.

Klavne prašiče so na Holandskem v glavnem kupovale Francija, Belgija in Zahodna Nemčija. Po teh državah pa je v zadnjem času proizvodnja klavnih prašičev v nazadovanju, vsled česar bodo morale potrebe kriti po drugih državah. Najbolj je proizvodnja nazadovala v Zahodni Nemčiji in Italiji, torej na neposrednih zunanjih tržiščih mesa Avstrije. Po vseh teh državah so pričele ce-

ne klavnih prašičev naraščati. Na naraščanje cen je vplivala sedaj tudi prepoved izvoza klavne živine in prašičev iz Belgije, ki jo je, podobno kot prej Holandsko, sedaj zajel val slinavke in parkljevke.

Najbolj so cene klavnih prašičev od Novega leta naprej narasle v Italiji. Vzrok tega porasta bo na eni strani v razmeroma nizki lastni proizvodnji in v ustavitvi uvoza

iz Holandske. Težave v oskrbi z mesom pa so medtem nastale tudi že v Zahodni Nemčiji in Franciji. Vse te države bodo morale sedaj nekaj časa svoje potrebe po mesu kriti po drugih državah zahodne in vzhodne Evrope. S tem so naenkrat stopile v konkurenco Švica, Avstrija in Španija, kjer je tudi še premalo klavnih prašičev. Švica bi svoje potrebe lahko sama krila, vendar jih ne more, kjer jo je podobno kot Holandsko zajel val slinavke in parkljevke, ki je — kakor poročajo — najhujši v povojnih letih. Namesto izvoza določenih viškov mora sedaj Švica klavne prašiče uvažati in jih je samo v prvem januarjem tednu uvozila okoli 9000. V Avstriji sicer ponudba klavnih prašičev sezonsko narašča, vendar še vedno ne krije domačih potreb. Tako tudi naša država zaenkrat ne more ponuditi omenjenim državam večjih količin prašičjega mesa. Edina država, ki je trenutno v stanju zadostiti evropskemu povpraševanju za mesom, je Danska, katere proizvodnja klavnih prašičev je letos večja kot je bila lani.

Ob takem razvoju na zahodnoevropskem trgu z mesom pa je tudi prav govtovo, da bo tudi Avstrija viške klavnih prašičev, ki jih pričakujemo v mesecih marec, april in maj, na zahodnoevropskem trgu lahko prodala. Govtovo je tudi, da bodo zaradi posledic slinavke in parkljevke v zahodni Evropi tudi težave pri izvozu klavnih goved v kratkem padle in da bo prenehala dosežanja diskriminacija s strani Italije in Zahodne Nemčije. V teh okoliščinah pa lahko rečemo, da bo letos trg s klavno živino in prašiči stabilen in da tudi v Avstriji ni pričakovati upadanja cen.

NE PREZIRIMO:

Krave potrebujejo veliko rudnin

Čim več daje krava mleka, tem več rudnin potrebuje. Okoli 600 kg težka krava potrebuje samo v vzdrževalni krmi dnevno 30 gramov kalcija, 20 gramov fosforja in 14 gramov natrija. Za vsakih 10 litrov mleka, ki jih dnevno da, potrebuje nadaljnjih 25 gramov kalcija, 20 gramov fosforja in 8 gramov natrija. Teh količin pa domača krma letos pozimi skoraj nikjer ne vsebuje.

Zato pokladamo molznicam, pa tudi doraščajoči plemenski in pitovni živini dnevno še rudninske mešanice, ki so vitaminizirane in ki vsebujejo tudi sledovne elemente — Spurenelemente. Če se jih živili branijo, jih mešamo s soljo ter otrobi ali pa oljnimi tropinami. V taki mešanici naj dobi vsaka krava dnevno 10 do 15 dkg vitaminiziranih rudninskih krmil.

Naše kokoši pozimi

Na vsaki kmetiji, zlasti na manjših želimo, da bi imeli pozimi dosti jajc. Ta želja pa se nam more izpolniti le, če tudi sami ustvarimo potrebne predpogoje, med katerimi so poleg dobre pasme ustrezno krmljenje, ustrezen hlev in dovolj dolga svetloba v kurnici najvažnejši.

Kakor more krava dati dosti mleka le, če je obilno krmljena in če je krma pravilno sestavljena, tudi kokoši ne more dobro nesti, če dobi malo in slabo sestavljeno krmo. To velja zlasti za zimsko krmljenje kokoši, ki jih drugače poleti spuščamo na prosto, na »pašo«, da same poiščejo, kar jim drugače v hrani primanjkuje. Poleti take kokoši same najdejo potrebne beljakovine živalskega izvora, poleg njih pa tudi rudnine in vitamine. Poleti potem kokoši tudi še lahko nesejo, če od gospodinje ne dobijo druge krme kot žito.

Pozimi in pri zaprti reji nesnic je seveda stvar docela drugačna. Pri zaprti reji mora krma vsebovati vse sestavine, ki jih potrebujejo kokoši za svoje življenje in za tvorbo jajc, poleg ogljikovih hidratov tudi dovolj beljakovin rastlinskega in živalskega izvora, dovolj vitaminov in dovolj rudnin.

Najbolj preprosto krmljenje zaprtih nesnic je krmljenje s krmno mešanico z imenom »Legemehl«. Tej mešanici, ki je briketirana, nekeko zrnata, ni treba ničesar več dodajati, ker vsebuje v odgovarjajočem razmerju vse sestavine, ki jih kokoši potrebuje za redno in obilno nesnost. Če pa take mešanice nočemo kupiti in če raje krmimo domače žito, potem moramo vedeti, da je treba žitu dodajati vse sestavine, ki jih samo ne vsebuje. To pa so tako beljakovine živalskega in rastlinskega izvora kot pa rudnine in vitamini. Od živalskih beljakovin kokošim lahko dajemo vse vrste, razen ribje moke, katere duh in okus se prenese tudi na jajca. Rastlinskih beljakovin naj dobijo nesnice okoli 20% skupne krme. Poleg tega naj dobijo tudi mešanico mineralnih krmil, odpadke solate, peso in tudi nekaj senenega zdroba, ki prepreči, da rumenjaki v jajcu ne poblede. Glavno pa je, da dobijo nesnice krme, kolikor je pospravijo.

Dovolj krme pa bodo nesnice pospravile pozimi, če jim bomo dan podaljšali na poletno dolžino. To pa bomo napravili, če bo v kurnici zjutraj čim prej zagorela električna luč in če zvečer čim delj ne bo ugasnila. Kokoši imajo majhen želodec in prebavni trak, zaradi tega morajo večkrat jesti. Ker v temi ne morejo jesti, jim moramo to omogočiti s svetlobo električne žarnice. Najbolje je, če od žarnice napeljeemo kabel do stikala ob postelji, da lahko luč v kurnici prižgemo, čim se zjutraj prvič zbudimo in da jo ugasimo, preden zvečer zaspimo.

Če bomo ob taki skrbi za kokoši še skrbeli, da bo hlev tudi čez dan svetel, zračen in suh, da bodo dobile kokoši tudi dovolj sveže vode, in če bomo jato nesnic vsako leto obnavljali s tem, da bomo piščance kupili že tekom marca, potem nobeno zimo ne bo zmanjkalo jajc. Pozimi pa je njihova cena najboljša.

ing. Marko Polcer

Sodobno pridelovanje in spravilo zrnate koruze

Pod tem naslovom na željo kmetov iz plibertske okolice pričenjamo razpravo o sodobnem pridelovanju in spravilu zrnate koruze od sort Avstro-hibridov, ki so prišli zadnja leta tudi pri nas v promet in ki so se v vrsti izkušenj po donosnosti bolj obnesle, kakor katerikoli naših drugih poljščin. V razpravi bomo najprej ugotovili gospodarski moment pridelovanja zrnate koruze, nato pa bomo načeli probleme njenega pridelovanja in spravila.

UVOD

Po naših krajih prihaja zadnje čase pridelovanje zrnate koruze spet v ospredje zanimanja kmetovalcev. Vzrokov za to je več. Na eni strani so to delovnotehnični pogoji, na drugi donosnost hibridnih sort koruze, na tretji pa izkušnje, da te sorte tudi pri nas sorazmerno dobro obrodijo in dozori. Zato je gospodarsko docela na mestu, da krompir vsaj v tej meri, kakor ga pridelujemo za krmljenje prašičev in za prodajo na veliko, po malem nadomestimo s koruso za zrnje.

Čas, ko je bil krompir edina poljščina, ki je vrgla več kot 10.000 šilingov po hektarju, je mimo. Danes z hibridnimi sortami koruze dosežemo tudi pridelke 100 q po hektarju, kar odgovarja vrednosti 20.000 šilingov in več. Če pri tem upoštevamo,

- da verigo pridelovanja in spravila koruze lahko docela mehaniziramo,
- da se s pomočjo Gesaprima lahko otresemo slehernega plevela in s tem tudi okopavanja in
- da so poskusi tudi pokazali, da za krmljenje prašičem koruze ni treba več sušiti in da ima pri pitanju prašičev s storži vred zmečkana in silirana korusa boljši učinek od zrnate,

potem bi grešili, če bi še v taki meri kot doslej sadili krompir, ki pri pridelovanju zahteva za peso največ dela, zlasti ročnega in ki nas pride tudi pri skladiščenju in pripravi za krmljenje razmeroma drag.

Iz ravnokar povedanega že lahko sklepamo, da dobiva zrnata korusa hibridnih sort po krajih, ki se morajo zaradi klimatskih pogojev v večji meri baviti s pitanjem prašičev, zlasti v kmečkih gospodarstvih prednost pred pridelovanjem krmnega krompirja.

Prednost pred krompirjem pa dobiva zrnata korusa hibridnih sort tudi v krajih, kjer pridelujemo krompir za industrijske namene. Lanska jesen nas je najbolj občutljivo naučila, kako težko postaja na Koroškem spraviti industrijski krompir v denar. Kljub slabi letini, Podjuna ni našla kupca, da bi prevzel po kolikor toliko odgovarjajoči ceni razpoložljive količine industrijskega, niti ne jedilnega krompirja. V prodaji na veliko smo prišli na Koroškem docela v senco organiziranih pridelovalcev krompirja Zgornje in Nižnje Avstrijske, ki vedno bolj obvladajo avstrijski trg in ki so zaradi izpeljane organizacije od proizvodnje semenskega krompirja, preko proizvodnje tržnega blaga, njegove opreme in predelave z njim na trgu cenejši, kakor moremo biti na Koroškem, kjer nam take organizacije manjka in kjer je vnovčenje krompirja takorekoč prepuščeno kmetu samemu.

Tako gledano postaja krompir zanimiva poljščina le še za tistega med nami, ki ima zagotovljen krog stalnih odjemalcev. Tisti naj se s pridelovanjem krompirja tudi naprej bavi, vsem drugim pa ne preostaja dosti drugega, kakor da njegovo pridelovanje omejijo in ga nadomestijo z zrnato koruso hibridnih sort.

(Se nadaljuje)

konja. Pusta je ulica in dekletu ni varno v mraku."

Jure je prikimal:

"Toda samo do krčme pojdem, pa mudi se mi. Z nočjo moram biti doma. Mestna vrat zapro in potem?"

Črnolaska se je vzpela na prste in ga prijala z rokami za prsi ter mu šepetala na uho.

Jure jo je odrinil in ponovil:

"Samo do krčme. Domov pojdem."

Ko ga je pogledala, je videl v temi le njene svetlika-joče se oči. Njen rahli smeh ga je dražil. Ko se je skušala oprijeti njegovega komolca, se je odmaknil in nerazložno zamomljal. Zavila sta okoli vogala in se ustavila pred krčmo. Hrup in glasen smeh jima je udaril na uho. Zelenkasta svetilka, obešena na dolgem železnem kavljcu, se je pozibavala. Zdelo se je, da se svetloba utrinja in zopet poraja.

Lepa Judinja je sklenila roke, da so zapokali členki.

"Pred krčmo sva, glavar," je prekinila molk.

"Vidim," je kratko odgovoril Jure.

Odprla je vrata in se na pragu obrnila. Slabotna svetloba je pridrsela prav počasi preko njene glave. Jure si je popravil čepico, ki mu je zlezla na oči, in stopil na prag. V kotih so stale mize. Nekaj pijanih mestnih vojščakov je motavilo okoli njih. Sredi sobe je stala miza. Za njo je sedelo nekaj bolj oblečenih meščanov-trgovcev, ki so vsi v en glas govorili.

Jure se je vzravnal, da je zrasel visoko čez glavo mlade Judinje, ki je stisnjenih ust zrla v prizor pri okrogli mizi sredi sobe.

"Že zopet prodaja trgovino in mene," je siknila in skrčila pesti.

"Pfej, kako so nesramni dedci trebušasti. Glavar, z menoj stopi," je šepnila v Juretov obraz, ki se je sklanjal čez njo.

Na politni mizi so zažvenketali svetleči se goldinarji. Rezek smeh starega Jura je preglasil hrup v gostilniški sobi.

Jure je videl, kako je hahljajoči se Jud stegnil košeni roki, jih zaril v kupček goldinarjev, da so zažvenketali, in jih drugega za drugim zmašil v črno svileno mošnjo. Vstal je, segel v žep in se odmajal proti vratom. Že pa je tudi v drugi roki držal prav tak črn mošnjček, poln zlatnikov. Njegove jastrebje oči so se zapile v hčerkinine.

"He, he, he," je zvenel njegov smeh in se pomešal s krohotom trgovcev, ki so rinili za njim. Stari Izak pa je potrkal z mošnjama in se hahljal, ne da bi mogel prenehati. Po nagubanih kosmatih licih pa so se mu trkljale solze in kapljale na široke rokave, iz katerih so molele koščene roke.

Kot mačka se je črnolaska pognala v pijane postave. S krikom je iztrgala očetu nabito mošjiča in ju treščila ob ilovnata tla, da so se goldinarji raztresli na vse strani.

Jure se je uprl na podboje. V njega so divje strmele temne oči.

Ha, ha, je trdo udarjal v uho njen hripavi smeh. "Se bojiš, mladi glavar? Ha, ha, ha. Ne bo me prodal Izak, moj skrbnik. Ni on moj oče, ha, ha, ha, mladi glavar, se bojiš?"

Jure je še videl, kako je Judinja besno zamahnila z roko. Tlesk, je padla njena mala roka po licu trgovca, ki se je zamajal proti steni. V kotu so planili na noge narseni vojščaki in prevrnili mizo. Jure je slišal med hrupom njeno vpilje.

"Uh," je prhnil Jure, se obrnil in bil v nekaj skokih za vogalom. Zaničljiv smeh mu je šinil preko obraza.

"Svojat nenasitna," je zamrmral in hitel po konja, katerega nemirno kopitanje je slišal od daleč. Pospetil je korak. Nenadejano se je glasno zasmeljal v noč in si otepal rokav na komolcu, kjer se ga je oprijela mlada Judinja.

Kmalu je bil pri Sivcu, ga odvezal in ga zajahal. Zdirjal je proti mestnim vratom.

Že se je pred jezdecem pokazalo mestno obzidje. Ker je že minil čas, so bila mestna vrata zaprta. Iz stražnega stolpa je bilo čuti neubrano prepevanje čuječih vojščakov.

V nekoliko temni sobi so posedali po surovo obtesani klopi, pripovedovali krepke vojaške šale, se krohotali in prepevali. Ob oknu pa je na preprostem ležišču dremal stražni poveljnik in kdaj pa kdaj zabundal nad kričavoščjo in prešernostjo že okajenih vojščakov. Skozi zaslrto sobno okence je silila v jasno noč medla svetloba in se podila za senco, ki je poskakovala po kamnitem tlaku.

Jure je ustavil Sivca v bližini stražnice. Nekaj časa je poslušal hrupne glasove in ker ni bilo nikogar na spregled, mestna vrata pa so bila trdno zapahnjena, se je, ne da bi razjahal, obrnil v sedlu, obkrožil usta z dlanmi in zavpil:

"Hej, hoja, čuvaji, da bi vas zlodej!"

Ker se kljub njegovemu kričanju ni nihče prikazal na vratih stražnice, je pognal Sivca pod okno in s pestjo krepko pobotal po oknu. Čez nekaj trenutkov je kričanje polihnilo. Stara vrata so se odprla. V šopih je uhajala svetloba v noč, ven pa se je pribizala postava debelušastega stražnika, ki je končno le opazil nejevoljnega jezdec.

"Hej, tujec, kaj se potepaš ob taki uri okoli mestnih vrat. Bi rad spustil rokavnače meščanom za vrat, he?" je dobrovoljno vprašal neučakanega Jureta.

"Pusti šale, stražnik, in brž odprj vrata! Mudi se mi," mu je osorno velel Jure.

"He, kdo? Ti boš meni ukazoval, potepin ponočni," se je razhudil okajeni vojščak, ki ga je odrezavi Jure razjezil.

(Se nadaljuje)

8.februar-kulturni praznik slovenskega naroda

France Prešeren:

Zdravljica

Prijatelj, obrodile
so trte vince nam sladko,
ki nam oživlja žile,
srce razjasni in oko,
ki utopi
vse skrbi,
v potirih prsih up budi.

Komu najpred veselo
zdravljico, bratje, čmo zapeti!
Bog našo nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov sloveče matere!

V sovražnike 'z oblakov
rodu naj našga trešči grom,
prost, ko je bil očakov,
naprej naj bo Slovencev dom;
naj zdrobe
njih roke
si spone, ki jih še teže!

Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo!
Otrok, kar ima Slava,
vsi naj si v roke sežejo,
da oblast
in z njo čast,
ko pred, speč naša boste last!

Bog živi vas, Slovenke,
prelepe, zlahtne rožice!
Ni take je mladenke,
ko naše je krvi dekle;
naj sinov
zarod nov
iz vas bo strah sovražnikov!

Mladenči zdaj se plje
zdravljica vaša, vi naš up!
Ljubezni domačije
noben naj vam ne usmrti strup,
ker zdaj vas
kakor nas
jo srčno braniti kliče čas!

Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
da, koder sonce hodi,
preprij iz sveta bo pregnan,
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejaki!

Nazadnje že, prijatelj,
kozarce zase vzdignimo,
ki smo zato se zbratili,
ki dobro v srcu mislimo!
Dokaj dni
naj živi
vsak, kar nas dobrih je ljudi!

Kjer koli žive Slovenci, doma ali v svetu, slave 8. februar kot svoj kulturni praznik. Tega dne, leta 1849, je prenehalo utripati srce največjega našega poeta dr. Franceta Prešerna.

Letos bo ta dan še posebno slovesen, spominjali se bomo kar treh znamenitih obletnic: letos bo minilo 120 let, kar so bile dotiskane Prešernove »Poezije«; prav tako 120 let bo minilo od Prešernovega prihoda v Kranj, kjer je bil leta 1846 po petih neuspešnih kandidaturah končno le imenovan za samostojnega odvetnika; najpomembnejša pa bo stoletnica uveljavitve Franceta Prešerna v slovenski literaturi. Do leta 1866 so vladale na Slovenskem kaj čudne razmere in nenavadno slab okus; bobneče pesnikunstvo Jovana Vesela-Koseskega je preglasilo tihe in nežne Prešernove pesmi in šele Stritar ter Jurčič sta z uvodom v novo izdajo »Poezij« v Klasju postavila velikega poeta iz Vrbe na mesto, ki mu gre kot umetniku in kot človeku.

Danes, ko se je v svetu toliko stvari predrugačilo, šele prav spoznamo, kako večna in nesmrtna je lepota Prešernove pesmi. Saj se čustva človeka niso predrugačila, srce enako ljubi in trpi — kot pred davnim stoletjem.

In še v nečem je zanos, ki ga čutimo ob Prešernu: svobodoljubne ideje, ki jih je izpovedal v svoji znameniti Zdravljici, se tako čudovito skladajo s hrepenenjem sodobnega naprednega človeka po sreči v prostosti in miru.

S Prešernovimi Poezijami smo se Slovenci pred stodvajsetimi leti pravzaprav šele uvrstili v krog evropskih kulturnih narodov. Dobili smo legitimacijo, veljavno pred vsem svetom; veljavno tembolj, ker prav Prešernove humane ideje danes vedno bolj zmagujejo v srcih vseh poštenih ljudi: častno sožitje v miru in ljubezni med vsemi ljudmi tega sveta, ne glede na raso, jezik in vero.

Zato je prav, da se letos, ko sovpadajo kar tri pomembne obletnice, tudi mi pridružimo slavju s pripovedjo o nekaterih Prešernovih stikih s Koroško, posebno o dogodkih v dneh prvega polletja 1832, ko je bil pesnik deležen toplega gostoljubja starodavne Karantanije.

Prešeren v Celovcu

Pred dobrim stoletjem je spadala še vsa Koroška pod ljubljanski ilirski gubernij. Zato ni bilo tedaj prav nič nenavadnega, če so pravniki iz tedanje Kranjske opravljali odvetniške in sodniške izpite pri apelaciji v Celovcu.

Tako je tudi Prešeren prišel sredi januarja 1832 na Koroško, da bi se tu v miru, daleč od nemirne ljubljanske družbe in odtrgan od svojih tamkajšnjih ljubezenskih simpatij, pripravil na razmeroma težke juridične preizkušnje.

Dotlej je Prešeren služboval pri ljubljanski Kameralni prokuraturi, zadnjih nekaj tednov pa kot odvetniški koncipient pri dr. Baumgartnerju. Misel na samostojnost v svobodnem poklicu je bila pač prva pobuda, da se je odločil za odvetniški izpit, ki je bil pogoj, da bi sploh kdaj smel upati na dodelitev kake advokature, ki so tedaj bile hkrati tudi notariati.

Denar za bivanje v Celovcu v času priprav na izpite je dal svojemu nečaku stric Franc, tedaj župnijski kurat v Goričici pri Domžalah. Tega denarja je bilo kar precej, celih 300 goldinarjev kar je bilo toliko kot polletna plača srednjega državnega uradnika. Zato pesnik v Celovcu ni čutil gmo-nega pomanjkanja ali drugačne stiske. Prav sproščenega se je počutil v prvih tednih na Koroškem.

S pripravami na izpite se pesniku sprva prav nič ni mudilo. Srečen se je družil s koroškimi literati razvil obsežno, k sreči precej ohranjeno literarno korespondenco in se pomalem tudi zaljubljal. Za neko celovško meščanko je bil — že po dveh tednih bivanja na Koroškem — celo tako vnel, da je 5. februarja prijatelju Matiji Čopu pisal,

da nekdo v Ljubljani »o tem ne bi smel nič zvedeti«.

V istem pismu je Prešeren takole pohvalil Celovčane: »Ljubljančani so preveč slrpní v marsikaterem pogledu, vsakega prilepene kričaća puste vpiti in prvačiti. Naravno je, da se skušajo ljudje, ki sami nič niso, uveljaviti tako, da v nič devljejo domačine. V tem so Korošanci pametnejši: takemu bahaću znajo, če že ne z jezikom, pa vsaj s pestjo zamašiti gobec.«

Že takoj v prvih tednih je Prešeren izpolnil celo vrsto Čopovih literarnih naročil. Obiskal je slavista Urbana Jarnika v Blaogradu, v Celovcu pa je stopil v tesne stike s profesorjem Andrejem Smolnikarjem in spiritualom Antonom Slomškom. Prav tedaj je bil v celovškem bogoslovju tudi pesnikov mlajši brat Jurij Prešeren.

Ti literarni opravki in razgovori, še bolj pa prelahkotno pojmovanje življenja in morda tudi tiho, intimno pesnikovanje — vse to je Prešerna oviralo pri pripravah za izpite. Iz meseca v mesec je odlagal prijavo. To, golovo pa tudi ključjoča vest zaradi Marije Khlunove, zapuščene neveste iz nemškega Gradca, je pričelo na čuteče pesnikovo srce vplivati prav uničujoče. Ubijalo mu je voljo za učenje tako močno, da se je zbal prvega roka ob koncu marca in se je k izpitu prijavil šele dosti pozneje v drugem roku.

A že tedaj je bilo prav narobe z njim. Dobil je le »zadostno«, torej zadnjo še pozitivno oceno, ki se prav nič ni skladala s prejšnjimi Prešernovimi spričevali, bodisi v šolah ali v službah. Saj je bil vedno med najboljšimi, največkrat celo odličnjak. Zdaj pa skoro polom! Danes, iz take časovne

odmaknjenosti, le težko presodimo, kdo bi bil tega kriv: premalo vesna priprava, neroden nastop pred komisijo ali nenaklonjeni izpraševalci?

Ne glede na vse to pa je bila ta skoro negativna ocena kriva marsikatero poznejših pesnikovih poklicnih težav, saj je večkrat zapored zamaž prosil za dodelitev samostojne advokature. Slaba izpitna ocena je spremljala Prešerna celih štirinajst let — do jeseni 1846, ko je vendarle postal sam svoj gospod, prvi odvetnik v Kranju.

Boleča celovška premišljevanja in spoznanja o ničevosti meščanskega življenja, še bolj pa grenka zavest, da bi moral zaradi svojega poklica ne le živeti v skladu z družbenimi zakoni in konvencijami, pač pa jih kol advokat celo čuvati in braniti, na drugi strani pa jih kot svobodoljuben pesnik ni priznaval, jih celo omalovaževal in se jim rogal — vse to je rodilo znamenito Prešernovo »Gloso«, ki izzveni:

...pevcu vedno sreča laže.

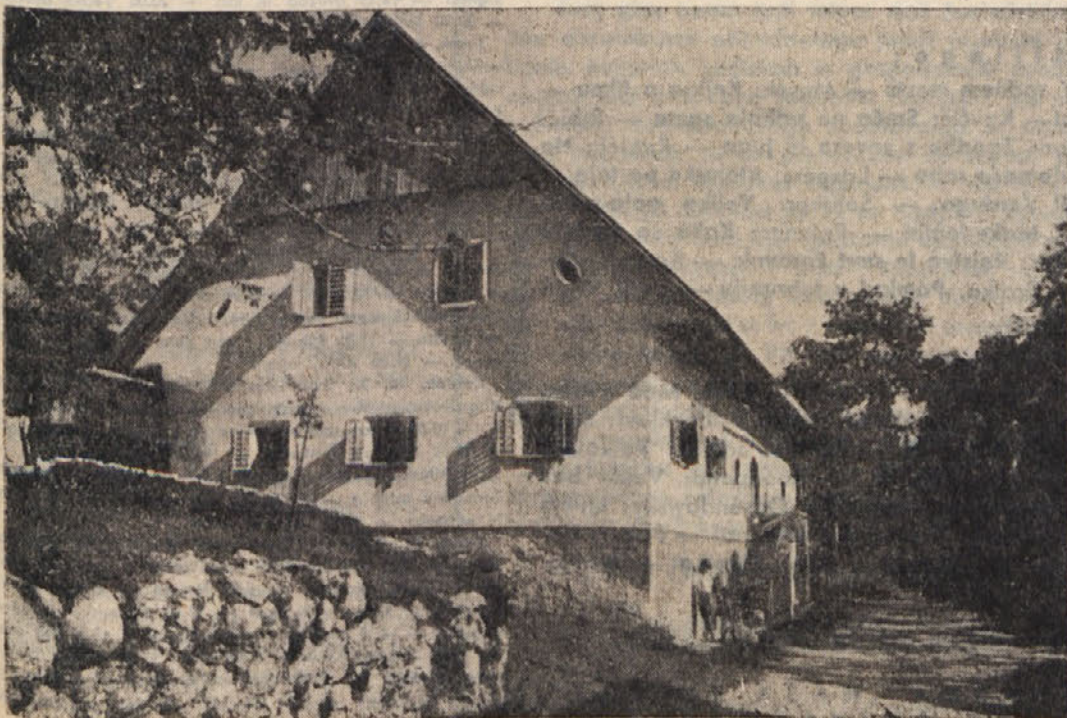
Vendar peti on ne jenja;
grab'te d'narje vkup gotove,
kupovajte si gradove,
v njih živite brez trpljenja!
Koder se nebo razpenja,
grad je pevca brez vratarja,
v njem zlatnina čista zarja,
srebrnina rosa trave,
s tem posestvom brez težave
on živi, vmrje brez d'narja.

Prav tako imajo svoj izvor v času na Koroškem »Sonetje nesreče« in tudi misel na pisanje večjega dela, tragedije, je bila spočeta v Celovcu. Tu je spesnil Prešeren bridko »Elegijo svojim rojakom«.

Torej bi lahko rekli, da je bolečina rodila lepoto, da je iz odprte rane zrasel bleščeč biser. Sprva tako sproščen, radoživ in vesel, se je pesnik po začetnih brezskrbnih celovških tednih v aprilu in maju 1832 zaprl vase. Zazdela se mu je, da sta mu edina zvesta hlapca in tovariša obup in trpljenje, kes be-deč čuvaj, čas pa rabelj hudi. Izhod iz ječe življenja mu postaja prijazna smrt, kliče ji, naj se predolgo ne mudi...

Črtomir Zorec

K slikam: levo — pesnikova rojstna hiša v Vrbi, desno — Celovec v Prešernovih časih.

SPORTNI VESTNIK

Društveno prvenstvo

SPORTNEGA DRUŠTVA ŠT. JANŽ V ROŽU

Minulo nedeljo je priredilo športno društvo Št. Janž v Rožu skupno z bistrškim društvom Atus na Šentjanskih Rutah društveno prvenstvo v smučanju. Prireditelj, ki bi jo lahko smatrali za pripravo na tradicionalni veleslalom, ki bo na Šentjanskih Rutah to nedeljo, je lepo potekala in pritegnila mnoge sodelavce ter gledalce. Domači smučarji iz Št. Janža so spet pokazali, da z veliko ljubeznijo gojijo

zimski šport, v katerem dosegajo prav lepe uspehe. Posebno velja to še za mladi naraščaj, saj si je letos tudi naslov društvenega prvaka osvojil zastopnik mladine — 16-letni Lojzi Gabriel, ki je na progi pustil za seboj vse tekmovalce iz skupin starejših mladincev in članov.

Tekmovanje se je odvijalo v petih skupinah ter so si prva mesta priborili naslednji tekmovalci:

Pri šolarkah je zmagala Trudi Mošic, medtem ko so bili med šolarji najboljši Hanzi Hornböck, Joki Weiss in Osi Ešel. V skupini mlajših mladincev je zmagal Lojzi Gabriel (letošnji prvak društva), drugo mesto pa je zasedel Tini Malle. Pri starejših mladincih so bili posebno uspešni Hanzi Pšneider, Walter Mešnič in Srečko Mack, med člani pa sta dosegla najboljša rezultate Hanzi Gabriel in Pepi Einspieler.

Prvih pet mest v splošni razvrstitvi so dosegli: 1. Hanzi Gabriel, 2. Hanzi Pšneider, 3. Walter Mešnič, 4. Srečko Mack (vsi športno društvo Št. Janž), 5. Josef Kropiunik (Atus Bistrica).

VABILO

na tradicionalni veleslalom, ki bo v nedeljo 6. februarja s pričetkom ob 11. uri na Šentjanskih Rutah. Tekmovanje bo v skupinah: mladina I, mladina II, člani, seniorji, ženske. Prijave do sobote 5. februarja 17. ure v gostilni Gabriel, kjer bo na dan prireditve ob 15. uri tudi razdelitev nagrad.

Športno društvo Št. Janž

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00
Dnevna oddaja (razen nedelje): 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nala — 10.03 Za gospodinjstvo — 11.10 Ljudske viže — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.00 Opoldanski zvonovi — 12.40 Deželna poročila — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 14.55 Posebej za vas — 16.00 Glasba zale — 16.55 Kulturna poročila — 17.00 Popoldanski koncert — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila.

Sobota, 5. 2.: 8.05 Domači vrh — 8.45 Domača književnost — 10.55 Smučarske tekme v Cortini — 14.15 Pozdrav nala — 15.30 Aelia, žena Norika, roman — 15.50 Iz vseh dolin zveni — 16.30 Govorimo o znanstvenih knjigah — 17.00 Zgodovina italijancev — 18.00 Kulturni razgledi — 19.10 Odmev časa — 20.15 Pustovanje v Beljaku — 22.40 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 6. 2.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.05 Tisoč glasbenih domolice — 12.45 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Koroška lovka ura — 14.30 Pozdrav nala — 16.30 Krizem po svetu, krizem skozi čas — 18.05 Koncert ljudskih pesmi — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Prvi razred, ljudska igra — 21.00 Prelepa, pripovedka.

Ponedeljek, 7. 2.: 8.15 Zločin in kazni, roman — 8.45 Ljudska glasba tujih dežel — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koroški knjižni količek — 18.15 Tisk in gospodarstvo — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 Socialni problemi oddaja — 20.15 Brati in razumeli — 20.30 Podoba iz stare Avstrije — 21.15 Za mesto in podeželje.

Torek, 8. 2.: 8.00 Zveneti jutranji pozdrav — 15.30 Koroške ljudske viže — 15.45 Lirična pokrajina — 18.00 Koroška avto- in motorevija — 18.15 Iz prve roke — 18.35 Aktualna literarna oddaja — 19.00 XY ve vse — 20.15 Krištof, slušna igra — 21.00 Glasba za zabavo.

Sreda, 9. 2.: 8.00 Zveneti jutranji pozdrav — 15.15 Koroški visokotolski tedni — 15.30 Zbor celovških madrigalistov — 15.45 Kurt Hartmann, koroški lirik in pripovednik — 18.00 Aktualna reportaža — 18.15 Pomoč potrebuje vsak — 18.30 Znanstvena govorilna ura — 20.15 Car in tesar, opera.

Četrtek, 10. 2.: 8.00 Zveneti jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 O gozdu — 18.00 Koroška kulturna poročila — 18.05 Kmetijska oddaja — 18.20 Gospodarski komentar — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 XY ve vse — 20.15 Drava v preteklosti in sedanjosti — 21.00 Radijski poštni nabiralnik.

Petek, 11. 2.: 8.00 Zveneti jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 18.00 Koroške pihalne godbe — 18.35 Kaj pravi industrija — 20.15 Seina-Donava — 20.45 Evergreen, tokrat na Dunaju — 21.00 Glasbene šarade.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.30 Dobro jutro — 6.15 Z glasbo v dan — 6.40 Jutranja opazovanja — 6.50 Pestro mešano — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.50 Objave iz Avstrije — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturne vesti — 17.15 Reporterji med poljo — 18.00 Glasbena oddaja s plašč — 19.20 Kaj slišimo danes zvečer — 21.55 Športni komentar — 22.10 Pregled po svetu.

Sobota, 5. 2.: 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.30 Bodite čisto tihi — 13.20 Odmev iz Avstrije — 14.00 Pihalne godbe — 14.40 Tehnični razgledi — 15.30 Šport in

glasba — 17.35 Za delovno ženo — 18.05 Priljubljene melodije — 19.10 Oddaja vicekanclerja — 19.30 Velika šansa — 20.15 Avstrijska hitparada — 21.30 In sedaj mehki val.

Nedelja, 6. 2.: 8.15 Kaj je novega — 9.45 Klavirska glasba — 10.25 Smučarske tekme v Cortini — 11.00 Koncert dunajskih filharmonikov — 14.30 Zločin in kazni, roman — 15.00 Železno, srce Gradščanske — 16.00 Tamza-Donava — 18.00 Mednarodna radijska univerza — 19.10 Teden dni svetlovnih dogajanj — 19.30 Melodije za nedeljski večer — 21.15 Na polji k mrtvočnici.

Ponedeljek, 7. 2.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Za prijatelja opere — 14.25 Sodobni avstrijski komponisti — 15.35 Zaljubljene gosli — 16.00 Otroška ura — 17.25 Pogled v literarne revije — 17.40 Ženska oddaja — 19.35 Orkestralni koncert — 20.55 Schubertova dela — 21.55 Tedenski športni komentar.

Torek, 8. 2.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Pomembni orkestri — 14.35 Avstrijska pesništvo na Madžarskem — 15.35 V ljudski pesmi po Kanadi — 16.00 O stari in moderni Turčiji —

UGODNA PRODAJA KNJIG

OB KULTURNEM PRAZNIKU SLOVENSKEGA NARODA

Za teden, ko Slovenci ob obletnici smrti največjega slovenskega pesnika dr. Francea Prešerna obhajamo narodni kulturni praznik, je knjigarna „Naša knjiga“ pripravila izredno prodajo knjig po znižanih cenah.

● Vsaka knjiga samo 1 šiling:

Krilov: Basni — Avčin: Naš šolar — Gorškov: Potresi — Šmit: Marjetka — Nazor: Zlata ladja — Tolstoj: Kavkaški ujetnik — Skul: Delovni koledar za vrh in sadovnjak — Sergejev: Nenavadni nebesni pojavi — Polak: Kako je zgrajeno vesoljstvo — Valdgard: Ali je življenje na planetih — Sergejev: Znanost in praznoverje — Andrič: Popotovanje Alije Džerzeleza — Aragon: Smrček — Pelin: Jaz, ti, on — Zola: Napad na mlin — Zogovič: Njegoševa pesnitev — in druge.

● Vsaka knjiga samo 2 šilinga:

Delata: Vest in zakon — Pregelj: Umreti nočejo — Bevk: Stražni ognji — Zorec: Sliški tlačen — Plestenjak: Lovrač — Maličič: Moč zemlje — Bevk: Mali upornik — Kozak: Beli macesen — Obradovič: Izbrane strani — Levstik: Pravica klavira — Ribičič: Udarniki — Jurčič: Hči mestnega sodnika — Fakin: Iz življenja rastlin — Turgenjev: Lovčevi zapiski — Simonov: Med jugoslovanskimi partizani — Grossman: Pekel v Treblinki — in druge.

● Vsaka knjiga samo 3 šilinge:

Lah: Vodniki in preroki — Bevk: Tonček — Winkler: Hribčev Gregec — Čapek: Vrtičkarjevo leto — Louis: Ženska in možičelj — Stritar: Kritični spisi — Gajdar: Komendant snežene trdnjave — Klemenčič: Sadjarstvo — Čopič: Sveti osel — Stevenson: Will iz mlina — Iljin: Kako je človek postal velikan — Tagore: Žetev — Presinger: Gospodinski nasveti — Kranjec: Pod zvezdo — Sever: Zvesti tovariši — Golar: Srp in klas — Kunaver: Pionir v naravi — Ravljen: Šimej iz Roža — in druge.

● Vsaka knjiga samo 4 šilinge:

Bevk: Iz iskre požar — Nekrasov: V rodnem mestu — Masek: Knjiga o filmu — Cvelko: Pogled v glasbeno umetnost — Kavčič: Sreča ne prihaja sama — Ribič: Sin — Špolar: Stanovanje — London: Zgodbe s severa in juga — Ruesch: Na vrhu sveta — Tavčar: Električna za domačo rabo — Laxness: Atomska postaja — Špolar: Za krmilom — Balzac: El Verdugo — Seliškar: Velika gala-predstava — Tolstoj: Polikuška — Vlahov: Makedonija — Polenec: Kako so nastala živa bitja — Tavčar: Povesli — Deduš: Rojstvo in smrt čarovnic — Kosmač: Pomladni dan — Zorman: Iz obroča — Bratko: Pomlad v februarju — Swift: Guliver — Zupančič: Mrtvo morje — in druge.

● Vsaka knjiga samo 5 šilingov:

Voltaire: Zadig — Goethe: Werther — Klopčič: Divji gm — Bevk: Med dvema vojnima — Srao: Črna republika — Welzl: Na zlatem severu — Loekhen: Zmagala Klauza Bjerga — Pirandello: Pokojni Matija Pascal — Balzac: Polkovnik Chabert — Radič: Vas — Ravljen: Mrtvi ognjeniki — Rouquette: Veliki beli molk — Levstik: Daljave — Heyse: Steklar iz Murana — Osendowsky: Ljudje Ljudje, živali, bogovi — Ferguson: Slepec — Jesensky: Demokrati — Pahor: Hodil po zemlji sem naš — Traven: Upor obešencev — Arih: Zibelka — Baring: Neutešen spomin — in druge.

Poslužite se edinstvene prilžnosti. Knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokli.

KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA“
CELOVEC WULFENGASSE

83.

Dunajski mednarodni velesejem

od 13. do 20. marca 1966

TEKSTIL IN MODA — Modne revije — Salon krzna — Teden pleteninske mode — Usnjeni izdelki — Umetnostna obrt — Igrače — Razstava športnih potrebščin

Kolektivne razstave inštitutov za pospeševanje gospodarstva Nižje Avstrijske in Tirolske

Tujskoprometne propagandne razstave: Bolgarija, Poljska, Romunija (Velesejemski palača)

TEHNIKA — INDUSTRIJA — OBRT — Stroji — Naprave — Orodje — Sejem gradbeništva — Umetne snovi — Tehnika v gospodinjstvu

Razstava servisnih naprav in potrebščin za kolesa in avtomobile (Sejmišče, Hala 5)

POHIŠTVO — (Sejmišče, severozahodna hala, hala 23 in 24) — Dostava pohištva (hala 10)

KMETIJSTVO — Razstava kmetijskih strojev s predvajanjem — Semena — Razstava pitane živine — Posebna razstava »5 let Zelenega načrta« — Poskušnja vin — Hranila in nasladi

Oba sejemska prostora — sejemska palača in sejmišče — sta odprta vsak dan od 9. do 18. ure, poskušnja vin in sejem z živili do 20. ure

Popusti na železnih in avtobusih za zunanje obiskovalce velesejma. Velesejemski izkaznice pri deželnih zbornicah obrtnega gospodarstva, deželnih in okrajnih kmetijskih zbornicah (razen Tirolske in Predarlške) in pri vseh posebej označenih prodajalnah (potovalnih uradih itd.)

Slovenske oddaje

Sobota, 5. 2.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca — 18.25 Vse za dobro voljo.

Nedelja, 6. 2.: 7.30 Duhovni nagovor — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 7. 2.: 14.15 Poročila, objave, pregled spara — Športni mozaik — Kaj pravite k temu — 18.00 Dober večer našim malim poslušalcem.

Torek, 8. 2.: 14.15 Poročila, objave — Dr. Franca Prešerna in Koroška — Beremo za vas.

Sreda, 9. 2.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 10. 2.: 14.15 Poročila, objave — Zeno in dom — Molce vremenoslovca.

Petek, 11. 2.: 14.15 Poročila, objave — Od polka do polka — Cerkev in svet — Beremo za vas.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 202,4 — 202 m. UKV frekvenca 88,5 — 92,9 — 94,1 — 90,5 — 97,9 MHz
Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen v nedeljah): 4.30 Dobro jutro — 11.00 Turistični napotki — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Popoldanski koncert — 19.05 Glasbene razglednice — 22.10 Plesna glasba.

Sobota, 5. 2.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Mladi glasbeniki pred mikrofonom — 10.15 Operni koncert — 12.05 Med novimi posnetki našega arhiva — 12.40 Ansambel Borisa Franka in Rudija Bardorferja — 14.05 Z našimi solisti po Verdijevih operah — 14.35 Voščila — 15.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 17.35 Najljubše popevke tedna — 18.20 Radio Maribor — 18.45 S knjižnega trga — 20.00 Sobolni večer lahke glasbe — 20.30 Mož s krinko — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 6. 2.: 8.05 Pisana žogica, mladinska igra — 9.05 Voščila — 10.00 Se pomnimo, tovariši — 11.45 Nedeljska reportaža — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Nedeljsko športno popoldne — 16.00 Humoreska tedna — 17.05 Slavni pevci, znamenite arije — 17.30 Zasladovalce, radijska igra — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 21.00 Glasba pripoveduje.

Ponedeljek, 7. 2.: 8.05 Slovenske skladbe — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.10 O sankah, otroška igra — 10.35 Naš podlistek — 12.05 Brandenburški koncert — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 14.05 Skladbe Matije Bravničarja — 14.35 Voščila — 15.35 Zdravljica — 18.20 Signali — 18.45 Družba in čas — 20.00 Veliki orkestri — 20.30 Sonetni venec.

Torek, 8. 2.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Sprehod z velikimi zabavnimi orkestri — 10.15 Iz opere „Orfej in Eridika“ — 12.05 Slavni virtuoz — 12.40 Ansambel Borisa Kovačiča in Mihe Dovžana — 14.35 Pet minut za novo pesmico — 15.30 V tisk nasvidenje — 17.05 Koncert po željah — 18.20 Ansambel F. Puharja in J. Kampiča — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 20.00 Pavski zbor „Slavček“ iz Trbovelj — 20.20 Ministrant, radijska igra — 21.20 Pesem godol.

Sreda, 9. 2.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.10 Mladinski zbori — 10.45 Clovak in zdravje — 12.05 Iz manj znanih ruskih oper — 12.40 Ljubljanski komorni zbor — 14.35 Voščila — 15.30 Pihalne godbe — 17.05 Jubileji v tem letu — 18.40 Naš razgovor — 20.00 Aida, opera.

Četrtek, 10. 2.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Piko Nagavička, glasbena pravljica — 9.42 Stari in novi znanci — 12.05 V razgibanem tempu — 12.40 Na kmečki poti — 14.05 Dunajski simfoniki — 14.35 Lirika za otroke — 15.30 Pihalna godba — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Turistična oddaja — 20.00 Četrtek večer domačih pesni in napevov — 21.00 Literarni večer.

Petek, 11. 2.: 8.05 Operna matineja — 8.55 Pionirski tednik — 9.35 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Skladatelj novih akordov — 10.35 Novost na knjižni polici — 12.05 Iz Smetanovih oper — 12.40 Slovenske narodne v duetu — 14.35 Nemške narodne pesmi — 15.30 Od vasi do vasi — 15.45 Novo v znanosti — 17.05 Polkovnik simfonični koncert — 18.45 Kulturne diagonale — 20.00 Is arhiva opernih melodij — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

OKNO

v svet — televizorje
in vse električne naprave

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobriča vas - Eberndorf
tel. 0-42-36 181

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Jonežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klaganfurt - Celovec, Oasomelergasse 10, telefon 56-24. — Tiska Založništva in tiskarske družbe z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klaganfurt - Celovec, Postfach 124.